

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXXI

Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIS - JUNE 5, 1990

Nr. 108

O vistik prezidentas pasirašė prekybos sutartį

Kad Gorbačiovas negrįžtų nieko nelaimėjęs

Washingtonas. JAV prez. G. Bushas ir Sovietų Sąjungos prez. M. Gorbačiovas praėjusį penktadienį pasirašė keliolika nusiginklavimo ir prekybos sutarčių, kad suartintų abu kraštus prie normalios ryšių, ypač prekybos sektoriuje. Nors sutartys pasirašytos aukšniais plunksnakočiais, tačiau, ar jos priartins „auksinę ateitį“ abiem kraštams, klausia Reuterio korespondentas.

Gorbačiovas, pasirašydamas jas, pasakė, jog „tai svarbus įvykis ne tik mūsų dviejų kraštams, bet ir visam pasauliui“. Bet du dideli svarbūs klausimai nebuvo išspręsti: atstatymas Lietuvos Respublikos nepriklausomybės ir susijungimas Vokietijos priklausymams NATO sąjungai. Spėjimai, kad tos problemos bus išspręstos Marylando kalnų vasarvietėje „Camp David“ šeštadienio metu neformaliuose pokalbiuose, nepasitvirtino.

Pirmą kartą buvo pasirašyta tiek daug sutarčių, net 15, ir dar kitų dokumentų ir politinių pareiškimų vienos dienos metu. Tai buvo svarbiausias viršūnių konferencijos punktas. Prieš pasirašant sutartis, jas abu prezidentai peržiūrėjo Busho kabinete.

Prekybos sutartis

Didžiausias nustebimas šioje konferencijoje buvo, kai prezidentai pasirašė prekybos ir specialiai grūdų pardavimo susitarimą, nežiūrint jog Bushas buvo pasakęs, kad sutartis nebus pasirašyta, jei Sovietai neatšauks ekonominio sankcijų Lietuvai ir nepradės pasitarimų su Lietuva. Lietuvos klausimas laikinai buvo atidėtas į šalį, rašo „Sun-Times“ Washingtono biuro vadovas R. Watsonas, bet Baltųjų rūmų pareigūnai jau dabar sako, kad bus susilaukta didelio pasipriešinimo prieš šią sutartį Kongrese, jei sankcijos prieš Lietuvą bus tęsiamos. Jei ši sutartis nebūtų buvusi pasirašyta, tai Gorbačiovas grįžtų namo beveik tuščiomis rankomis ir neturėtų ką pasakyti Kremliuje, todėl buvo surasta išeitis – prez. Bushas sutiko pasirašyti, bet jos neįteikti Kongresui ratifikuoti, kol nebus atšauktos sankcijos prieš Lietuvą ir pravestas Sovietų Parlamente emigracijos įstatymas, leidžias žmonėms laisvai emigruoti.

Bushas tai aiškiai pasakė pačiam Gorbačioviui. Tuo pačiu klausimu kalbėdamas Valstybės sekretorius taip pat pasakė, kad Kongresas nesuteiks privilegijuotos valstybės statuso, jei Sovietai nepadarys minėtų pakeitimų savo politikoje. Kremlius įsakė vykdyti ekonomines sankcijas po to, kai Lietuva kovo 11 d. paskelbė atstatanti savo nepriklausomybę, kuri buvo Stalino ir Hitlerio paneigta 1940 m. Politiniai komentatoriai sekmdienį priminė, jog Sovietų Parlamentas išleido atsisakymo įstatymą respublikoms tik po to, kai Lietuva jau buvo paskelbusi savo deklaraciją.

„Mes neturime sutikti su viskuo ir iš tikrųjų mes nesutarime visais klausimais, bet mes tikime į vieną svarbią tiesą: pasaulis per ilgai laukė,

kad pasibaigtų Šaltasis karas“, pasakė prez. Bushas, pasirašydamas sutartį.

Prezidentų parašai

Prez. Bushas ir prez. Gorbačiovas pasirašė šiuos susitarimus: **Taikingas atominės energijos naudojimas.** Susitpinamas Sovietų ir Amerikos mokslininkų bendravimas studijuojant atominius klausimus ir branduolinių reaktorių saugumą. Tyrinėtojai išstudijuos Černobylio 1986 metų tragedijos įvykių pasekmes žmonėms ir aplinkai.

Universitetiniai pasiekimai. Pasirašytas susitarimas, kad po tūkstantį baigusių universitetų studentų, studijuotų dar kiekvieno krašto universitetuose, Sovietų atsiųstiems asmenims išlaidos bus čia apmokamos, o Sovietai apmokės amerikiečių išlaidas savo krašto institucijose.

Prekybos sutartis. Sunormalizuojami prekybos ir ekonominiai ryšiai tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos. Pasalinamos kliūtys žymiai papigintam tarifui Sovietų prekėms įvežti į šį kraštą ir suteikiama Sovietams galimybė, kad Amerikos vyriausybė teiktų kreditus ir garantuotų sutartas programas. Amerikos kompanijos teikia paramą kompiuteriais ir yra apsaugojamos nuo jų išnaudojimo. Nors Bushas pasirašė sutartį, tačiau Baltųjų rūmų pasakymu, ji nebus įteikta ratifikavimui, jei Sovietų Sąjunga nepanaikins sankcijas emigracijai ir neišširs Lietuvos krizės.

Du pareiškimai

Išleisti ir du prezidentų pasirašyti pareiškimai. **Konvencionaliniu kariškų pajėgų klausimu** paspartinamos derybos Vienoje, kad dar šiemet būtų galima pasirašyti sutartį sumažinti ne branduolines karo pajėgas Europoje. 35 valstybių konferencija Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimais neįvyksta tol, kol šios sutartis nėra paruošta pasirašymui.

Tarptautinis parkas. Pranešta, kad steigiamas didelis prie Beringo sąsiaurio Beringo Tarptautinis parkas. Į tai įeina žemė ir vanduo Aliaskoje ir Sibire. Tai tiltas tarp Šiaurės Amerikos ir Azijos. Sovietai ir amerikiečiai bendradarbiaus čia studijuodami ekologiją, archeologiją ir kultūrinius papročius abiejose sąsiaurio pusėse.

– Prez. G. Bushas turėjo savo kabineto posėdį vakar rytą su kuriuo aptarė ką tik įvykusios viršūnių konferencijos klausimus.

– Prez. M. Gorbačiovas po vizito Minnesotoje, susitiko su Pietų Korėjos prezidentu atvykęs į San Francisco miestą.

– Kauno senamiestyje esanti barokinė dominikonų Šv. Sakramento bažnyčia, kurioje buvo „Santakos“ kino teatras, perduota vyskupijos tikintiesiems.

– Lazdijų muitinė okupanto jau kuris laikas uždaryta. Tačiau sakoma, kad savi žmonės pravažiuoja už 1,000 rublių.

Amerikos prezidentų poilsio „Camp David“ vietoje šeštadienį buvo susirinkę viršūnių konferencijos svarbiausieji dalyviai neformaliems pasitarimams. Iš kairės pusės matyti Valstybės sekretorius James A. Bakeris III, Barbara Bushienė, prezidentas Bushas, Raisa Gorbačioviene, Sovietų prezidentas Michailas Gorbačiovas, Sovietų užsienio reikalų ministras Eduardas Severdnadze, Tautinės Saugumo tarybos pirmininkas Brent Scowcroft ir Sovietų Kariškų reikalų patarėjas Sergejus Achromejevas.

Nemalonūs Kongreso vadų klausimai Gorbačioviui

Sarkastiškas jo atsakymas

Washingtonas. – Praėjusį penktadienį prez. Gorbačiovas pasikvietė pusrūčių į Sovietų ambasadą Kongreso vadus ir kitus savo pasirinktus svečius.

Tu pusrūčių metu pats Gorbačiovas kalbėjo ilgiausiai, tardamas įžanginį žodį, kuriame pasakojo, kad Sovietai nori Europoje turėti nuolatinį pastovumą ir išlaikyti karinį balansą. Kongreso vadams neliko daug laiko klausyti, bet ir tai Senato daugumos vadas George Mitchell paklausė jo kokius tolimesnius žingsnius jis žengs ekonomijos gerinimo srityje. Į tai Gorbačiovas atsakė, kad pakeis senąją komandinę planavimo sistemą ir įves „naują reguliuojamą verslo sistemą“. Kaip žinome, prieš tai daug Sovietų Sąjungos gyventojų jau pasisakė, kad tai nebus laisva verslo rinka. Po ilgų aiškinimų savo ekonominių planų, Gorbačiovas baigė, pasakydamas, jog Sovietų gyventojai dar nėra pasiruošę laisvos ekonomijos sistemai, jie net nežino, kas ji yra. Jie nesupranta tikrą kainų prasmę. Tai busi daroma pamažu.

Lietuvos klausimas

Senato mažumos vadas Bob Dole paklausė, kai reikalinga eina apie prekybą, tai Kongrese iškils Pabaltijo valstybių klausimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės reikalui. „Jei norima turėti privilegijuotą statusą, gal jūs galėtumėte mus tuo reikalu apsviesti“, klausė senatorius.

Gorbačiovas atsakė, kad tuo klausimu yra daug kalbėjęs ir pasakė, o dabar kristalizuosis patius svarbiausius dalykus.

„Jie Lietuvoje rinkimus rinkimus. Kai kuriuose rinkiminėse srityse, maždaug viename trečdalyje, nepabaigė rinkimų proceso. Po dviejų savaičių jie turėjo turėti kitą rinkimų ratą, bet tuo pačiu metu mūsų Kongresas turėjo prasidėti, specialūs Kongresas, kad įsteigtų prezidento instituciją. Taigi, lietuviai nusprendė atsisakyti senosio nutarimo, padaryti rinkimus dvi dienas prieš Kongresą, mūsų Kongresą, kad sudarytų tą netikrą

situaciją ir išeitų prieš visą Kongresą su jau „fait accompli“. Taigi, jie išrinko savo Parlamentą, paskelbė – ir jie susirinko naktį balsuoti už atsisakymą iš sąjungos.

Gerai leiskite man pasakyti tai suklelė labai griežta reakcija mūsų visuomenėje. Tai yra nakties coup d'état būdas, perversmas, jei taip pasakytume. Kas gali duoti teisę dalyvauti rinkimuose? Reikia mėnesių mėnesiais išdiskutuoti toki klausimą. Bet čia, jie susirinko naktį, pakėlė savo rankas ir pasakė, kad mes esame išję iš Sovietų Sąjungos. Tai yra absurdas“.

Pasimatymas su Prunskiene

Toliau tęsė Gorbačiovas: „Neseniai Ryžkovas ir aš pats susitikome su Prunskiene, ir mes pasakėme, suraskime savo kelią iš tos situacijos apsaugojant save. ... Aš pasakiau, gerai, tebūna nuspręsta, kad tai nėra panaikinimas Tai yra, kad tai gali egzistuoti, bet jūs tik suspenduojate, ir tada mes galėsime kalbėti, ir dėl to mes galėsime sakyti, kad yra sugrįžta į senąją situaciją, o jūs galėsite deklaruoti, kad jūs neatsisakėte deklaracijos... Gerai, mes bandėme panaudoti kiekvieną galimybę, kad būtų surastas sprendimas be išskirtinų priemonių ir konstituciniuose proceso rėmuose. Mes norime rasti sprendimą konstitucinio proceso rėmuose dėl to, kad tai raktas išrišti panašius klausimus ir su kitomis respublikomis“.

Atrodo, kad prez. Gorbačiovas nežino istorijos arba nenori žinoti. Lietuva, kaip ir Latvija su Estija, niekada nesiprašė, kad būtų įjungtos į Sovietų Sąjungą, bet Sovietų kariuomenė po ultimatumo tuojau įsiveržė į Lietuvą ir ją karine jėga prisijungė prie savęs. Todėl ir okupanto įstatymai negalioja. Ir Lietuvos vyriausybė gerai padarė, paskelbdama nepriklausomybės deklaraciją, atstatanti laisvą Lietuvą.

Gal kaip Kinijoje

Kongresmenas Richard A. Gephardt dar kartą grįžo su klausimu, kaip Amerika galėtų

padėti Sovietų reformoms, ar bus priimtas emigracijos įstatymas ir tie prezidento Busho reikalavimai.

Gorbačiovas atsakė į tai, jog jis noris, kad būtų respektuojamas Sovietų suverenumas. Emigracijos įstatymo pravedimas nėra jokia problema. Galbūt yra iškomas tik pretekstas iš jūsų pusės, kad būtų sulaukytas palankumo procesas.

Kai jis buvo vėl spaudžiamas Lietuvos klausimu, Gorbačiovas atsakė sarkastiškai. „Jūs dabar duodate privilegijuotą valstybės statusą Kinijai, kai Tiananmen aikštėje Bejinge įvyko masinės studentų žudynės. Ką mes turėtume daryti, kad jūs duotumėte tą statusą? Galbūt mes turėtume paskelbti prezidentinį įsakymą Pabaltijui ir paleisti ten keliskart šūvius“, atsakė jis.

Senatorius Bob Dole, iškėlęs Lietuvos nepriklausomybės klausimą Gorbačioviui.

– „Tiesos“ 113 numeryje Vilnius Kavaliauskas, tarp kitų dalykų, rašo, jog „Šiomis dienomis daugeliu atvejų kritikai reikalauja iš žurnalistų – ir ne tik iš jų – prieisiok, kad jie už Lietuvos nepriklausomybę. Jei prireiks, mes ją duosime kartu su visa tauta. Tie, kas galvoja kitaip jau dirba laikraščiuose „Tarybų Lietuva“ arba „Sovetskaja Litva““.

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Jeltcino-Landsbergio pasitarimas

Maskva. – Birželio 1 d., Reuterio žinių agentūra pranešė, jog Boris Jeltcinas, radiokalusis naujasis Rusijos federacinės Respublikos prezidentas, susitiko penktadienį su Lietuvos prezidentu Vytautu Landsbergiu ir aptarė, kaip jie galėtų bendradarbiauti ir nesiskaityti su Kremliaus paskelbta blokada Lietuvai.

Jeltcinas, stiprokas Sovietų prezidento Gorbačiovo kritikas, trečiadienį pasakė, jog Rusija bus pasirošusi padėti Lietuvai su alyvos, benzino ir kitų medžiagų aprūpinimu. Sovietų vyriausybė paskelbė ekonominę blokadą Lietuvai prieš šešias savaites, tuo norėdama priversti, kad Lietuva atsisakytų savo nepriklausomybės deklaracijos, paskelbtos kovo 11 d. Kremliaus sankcijos nutraukė darbą tūkstantams žmonių. Dalinį laiką dirba tik pačios svarbiausios įmonės.

Kiti susitarimai

Washingtonas. Kitus susitarimus pasirašė Valstybės departamento sekretorius James A. Bakeris ir Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras Eduardas Severdnadze arba jų padėjėjai.

Transportacija jūromis. Atidromi 42 miestuose kiekviename krašte prekybos centrui. Sovietų prekiniais laivams leidžiama pervežti prekes.

Vandenynų studijos. Kartu amerikiečių ir sovietų mokslininkai studijuoja okeaną moksliniais tikslais, todėl naudojami tyrinėjimų laivai ir uostai, skelbiami bendri duomenys.

Pratęsimas susisiekimas. Leidžiama šeši nauji miestai Sovietų Sąjungoje ir keturi nauji miestai Amerikoje lėktuvų transportacijai – Chicago, Miami, San Francisco ir Anchorage. Kijevas, Tbilisis, Minskas, Magadan, Ryga ir Chabarovskas. Dabar susisiekimas vyksta tarp New Yorko, Washingtono, Maskvos ir Leningrado. Nuo 1992 m. balandžio 1 d. skrydžių skaičius padidinamas iki 58. Amerikos lėktuvai garantuoja, kad 9% vietų bus sovietų keleiviams.

Žvejybos ribų nustatymas. Išspręsti jurisdikcijos nesutarimai. Jūrinės ribos yra 1867 metų konvencijoje, kai Aliaska buvo priskirta Amerikai. Amerika perleisdama Sovietams vieną „specialią dalį“ amerikiečių 200 mylių vidaus zonoje, o Sovietų Sąjunga perleisdama Amerikos žinion tris „specialias dalis“ už penkis Arktikos salas Sovietų 200 mylių viduje.

Kultūriniai centrai. Bus įsteigti Washingtono ir Maskvoje. Jie bus atidaryti viešam žmonių naudojimui seminarams, įvairiems kultūriniais renginiams ir bibliotekoms.

Muitų ryšiai. Bus specialiai bendradarbiaujama muitų tar-nyboje, kad susektų narkotikų pervežimą, kontroliuotų eksportą ir prekybos suktavimus.

Vyriausybės leidiniai. Pasirašytas memorandumas, jog padidinamas tiražas „Amerikos“ ir „Sovietų gyvenimo“ žurnalams. Tų žurnalų tiražas bus 250,000 egzempliorių.

Grūdai. Pasirašytas susitarimas eksportuoti į Sovietų Sąjungą dar papildomai

Maskva kontroliuoja traukinius

Sovietų žinių agentūra „Tassas“ praneša iš Vilniaus penktadienį, jog Respublika tuojau pat turės uždaryti vienintelę atominę jėgainę Ignalinoje, nežiūrint Jeltcino pažado padėti, yra neaišku, kaip tos medžiagos bus pervežamos į Lietuvą. Respublikos traukiniai yra tiesiai iš Maskvos kontroliuojami Sovietų Traukinių ministerijos, kuri jau atsisakė vežti iš Lietuvos siunčiamą alyvą, kad iš ten gautų alyvos. Rusijos traukinių panaudojimas pervežimui prekių į abi puses būtų tiesioginis susikirtimas su prezidento Gorbačiovo įsakymu. Prez. Jeltcinas yra pasakęs, jog Rusijos respublikoje privalo pirmenybę turėti Rusijos įstatymai, bet ne Sovietų Sąjungos.

Moldavijos Parlamentas taip pat nutarė pradėti prekybinius ryšius su Lietuva.

– **Žurnalistė Gintė Damušytė**, Lietuvos Informacijos Centro vedėja, vakar išskrido į Daniją, kur Kopenhagoje dalyvaus Helsinkio valstybių vykstančioje konferencijoje Europos klausimų svarstyme.

– **Valstybės departamento sekretorius James Bakeris III** vakar išvyko į Kopenhagą dalyvauti specialioje Helsinkio konferencijoje. Kitu lėktuvu išskrido Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras E. Severdnadze su savo patarėjais taip pat į tą pačią konferenciją.

vieną milijoną tonų Amerikos kviečių, javų, sojos pupelių. Dabartinis susitarimas baigiasi šį mėnesį. Iki šiol Amerika eksportavo 10 milijonų tonų grūdų.

KALENDORIUS

Birželio 5 d.: Bonifacas, Marcellas, Karolis, Kantvydė, Kontautas.

Birželio 6 d.: Norbertas, Bogumilas, Paulina, Tauras, Meta, Kandida.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:17, leidžiasi 8:21. Temperatūra dieną 71 l., naktį 53 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS
KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629
JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

BOBA KAIP TROBA, VYRAS KAIP ŠAKALYS: ABU VARGSTA, KĄ DARYTI?

Klausimas. Kokią naštą aš įsigyti ne vaistinėse, bet išminėsiu, su savo žmona vargdamas — niekas apsaugoti negali. Po stroko ji nevaldo kairės kūno pusės. Aš turiu atstoti tą jos kūno prarastą dalį. Na ir prakaituoju, ją išskeldamas iš lovos, jį guldydamas, joje vartydamas. O kai ją pasodinti reikia, tai dar ir kito pagalbos paprašau. Aš ją ir valgydinu. Aš esu lietas kaip šakalas, o ji boba kaip troba. Kas per biesas yra tas strokas? Gal, daktare, kiek plačiau man apie jį žinių suteik- si. Ar gali žmogus jo išvengti?

Atsakymas. Negali ir gali, ir dar kaip! Bet ne su liežuviu, o kruvina prakaitą liejant: bobai kaip trobai į silkę pavirstant! Žinoma, juokai šalin! Vienos kūno pusės paralyzius-strokas gali prasidėti su akinančia galvospe, su ateinančiu ir praeinančiu svaiguliu, akių aptemimu ar vienos kūno pusės staigiu aptirpimu.

Kai tokie reiškiniai atsirast, žinok, kad ne vienas esi toks, bet 400,000 amerikiečių šiais metais tokios negerovės susilauks. Tik ir toliau, kaip jie mes lietuviai savos sveikatos neprižiūrėkime: per barzdą taukus varvindami, stiskus su tryniais tašydami, po buteliuką ramiai nepraeidami, vietoje lietuviško darbštumo rusišką tinginystę save į niekus versdami ir tik valgiui — gėrimui gyvendami. Taip ir netrukime susilaukti Tamstos žmonos stovio.

Tada būsimė nuvežti ligoninė, bet viskas bus pavėluota. Mat, su stroku kova turi būti pradėta nuo pat žmogaus gimimo: žmogus turi būti maitinamas normaliu dvasios-asmenybės, proto ir kūno maistu. Kito kelio išvengti vienos kūno pusės paralyzius nebuvo, nėra ir nebus, nes negali būti, jeigu pats žmogus savą nesveikų elgesiu jį šaukia, pas save kviečia. Tada, žinoma, nedelsdamas tas niekėdėjas tokį šaukį aplanko. Tai, kas eina prieš gamtą, prieš Tvėrėjo nuostatus, tas susilaukia nelaukto, bet užpelnito atlyginimo.

Juk ar ne taip esti su rūkoriais, su ištverkėliais, su persigėrėliais, su persivalgančiais, persirūpinančiais, persisėdinčiais, persitinginujančiais, per...per...Prie tokių šliejasi visi tie, kurie Lietuvos vadavimui baliavoja.

Visų tų „per“ galima išvengti panaudojant vienintelį vaistą — išmintingumą, kurį galima

įsigyti ne vaistinėse, bet išminėsiu, su savo žmona vargdamas — niekas apsaugoti negali. Po stroko ji nevaldo kairės kūno pusės. Aš turiu atstoti tą jos kūno prarastą dalį. Na ir prakaituoju, ją išskeldamas iš lovos, jį guldydamas, joje vartydamas. O kai ją pasodinti reikia, tai dar ir kito pagalbos paprašau. Aš ją ir valgydinu. Aš esu lietas kaip šakalas, o ji boba kaip troba. Kas per biesas yra tas strokas? Gal, daktare, kiek plačiau man apie jį žinių suteik- si. Ar gali žmogus jo išvengti?

Čia ir prieiname vietą, kur mūsų nesveikatos šuo yra pakastas: neišmintingieji (o jų čia gyva pekla) nenori nei girdėti, nei regėti sveikatos srityje nurodymų, kurie jiems nepatinka (ar ne tas pats su neišmintingais politikais!): jie tokie šiandien nori būti smagūs, persivalgydami, persigerdami, kitiems savo pareigas pavesdami, nežiūrint kas bus su jais rytoj.

Už tai dabar ir verda tikras pragaras ant žemės. Už tai dabar tūli žmonės tik pasyviai stebi, kaip smaigiami pabaltiečiai: jiems tai tik pramoga, kurią neišmintingieji savo čia aplinkoje yra ipratę. Tave būryje žmonių žmogžudys gali smaigti — žudyti, o šalia stovintieji tik stebės, iš savo žilo plauko „nepaaukos“ artimo pagalbai.

Čia dažnas žmogus mato, kaip vagis krausto pensininko kišenę ir nieko nedaro. Tik kai vagis pasišalina su grobiu, „geradaris“ pasako pensininkui, kad tavo kišenę vagis ilgai tuštino, o aš maniau, kad tu jam leidai. Tai tik tiek nežmoniškas, neišmintingasis pajėgia padėti nuskriaustajam.

Ar ne taip čia vyksta ir su ta ištverkėlių platinama, juos ir nekaltuosius žudančia AIDS pavirtre? Neišmintingi politikai skiria milijonus darbščių žmonių uždirbtų žaliukų ištverkėlių ištverkimo palaikymui. Net „katalikas“ Chicago burmistras tvirtina, kad gumos (jos tik 80% apsaugo, taip medicina tvirtina) yra amerikiečių sveikatos pagrindas, reikia būti realistais. Jis, kaip ir daugelis kitų neišmintingųjų, nesupranta, kad amerikiečių, kaip ir visų kitų žmonių asmenų sveikatos pagrindas yra moralė (ji 100% apsaugo nuo venerinių ligų), gamtos — Tvėrėjo nuostatų vykdymas: intymus gyvenimas praktikuotinas tik santuokoje. Tą praktikuoja net ir tūli plunksnuočiai, visą gyvenimą poroje gyvendami.

Atėjo laikas šėtonui į akis pasakyti „gana“. Išmintingieji turi burtis ir dirbti (ne vien lūpas judinti!), savyje ir savo artime pagausindami gėrį ir įvairiems niekėdėjams uždedami antsnukius, jų veiklą pažaboti.

Grižtant prie paralyžiaus, žinotina, kad be išmintingumo nebus nuo jo apsaugos taip, kaip

Juozui Pakelčiui kraujospūdį matuoja Anelė Kirvaitytė Alvido pažmonyje, Lietuvio sodyboje.

Nuotr. Aleksandro Unguraitio

jos nėra nuo čia minėtų negerovių. Paralyzius yra sunki negerovė ligoniui ir jo namiškiams. O svetimieji nėra iš tolo nepajėgia tokiems reikiams padėti, nors ir geriausiai esti atlyginami.

Paralyzius gaunamas per arterijų sklerozę, kai arterijos smegenyse krešuliui užsikemša ar plyšta. Gydytojas čia beveik nieko negali padėti. Visas reikalas yra apsauga nuo tokios negerovės. Todėl liaukimės būti apsieidę sklerozės išvengimo darbe ir nustokime tikėti, kad ligoninėje dabar yra galima gerai tą ligą gydyti. Iš tikrųjų taip nėra: ten viskas paliekama natūraliai tos negerovės eigai: kai yra smegenys nedaug pažeisti, ligonis palengva visai ar bent kiek atgauna smegenų veikimą. Visados toks jau pradeda kaip reikiant maitintis, pamiršdamas visą gyvenimą naudotus valgius ir gėrimus. Geriau vėliau, negu niekad. O išmintingas lietuvis jau nuo dabar pradės vengti sklerozės ir jos pasekmes — stroko, perkeldamas savo gyvenimo eigą visai kiton vagon.

Naujos galimybės gydyti stroką

Gydytojas nieko negali atitaistyti, kas tampa sužalota per 72 valandas po stroko smegenyse. Kiekvienas bejėgiškai stovi prie tokio ligonio ir laukia, planuoja lėtą ir skausmingą prarasto smegenų pajėgumo atstatymą (jei pacientas yra laimingas ir nemiršta staiga ar pamazū).

Pirmą kartą medicinos istorijoje stroko gydymo žinovai gydytojai imasi greitai vaistais sulaukyti sužalojimą, kuris iki šiol buvo laikomas neatitaisomu. Tikimasi, kad toks naujas gydymas bus galimas už kokių 3-5 metų. Dabar atliekami tyrimai, dirbant dviem būdais.

Pirmu būdu gydant, stengiamasi užsikimšusios smegenų arterijos krešulį ištirpinti vaistu, vadinamu „tissue plasminogen activator“, trumpiau — TPA. Antras stroko gydymo būdas yra sukontroliuoti chemines reakcijas smegenyse (brain's chemical messenger system), kurios, ju veikimui pakrikus, pagamina gausybę medžiagų, naikinančių smegenų celus.

Sulaukys kraujotekėjimą į smegenis — gausi stroką

Vienos kūno pusės paralyzius atsiranda tada, kai esti sulaukimas kraujo pritekėjimas į smegenis. 80% stroko atsitikimų būna dėl to, kad kraujotekėjimas

užkimšo arteriją, pristančią kraują į smegenis. Kai priedo dar ir arterija esti dalinai užkimšta, ar kai įvyksta ir arterijos spazmas — susitraukimas, atsiranda, žmogus apsvaigsta, akys aptemsta, ar viena kūno pusė aptirpsta. Tai pirmieji skambučiai besiratinančio stroko. Todėl tada reikia visomis keturiomis gintis nuo sklerozės, jei iki šiol šioje srityje buvome apsieidę. Nieko nedarant sklerozę užpakalinę dalį, laukiama blogos pasekmės ir ji tikrai tokį apsieidėlį aplanko. Gana, o gana mums visiems tokio mediciniško apsieidimo, tokio snaudulio, kada reikia energingiausiai, nors ir pavėluotai veikti.

Išvada. Strokas yra pasekmė apsieidusio gyvenimo. Visi turime begti strokui už akių, pakeisdami savo gyvenimo nesveiką vagą daug sveikesnę. Apie ją daugiau bus sekanti karta.

Pasiskaityti. Hippocrates: *The Magazine of Health and Medicine*. May-June 1990.

KAS, PAGALIAU, YRA TAS NIEŽULYS?

Klausimas. Praktiškai parašėt apie niežulį. Norėčiau daugiau apie jį sužinoti, nes jis dažnai pas mane svečiuojas. Aš nenoriu odos daktarui išleisti pusimtinę už minutėlę į mano odą žvilgtelėjimą. Kaip Tamsta padėti niežulio varginančiam?

Atsakymas. Negerai, kad niežulio tyrinėtojai nepatenkinamai aptaria niežulį. Jie sako, kad niežulys yra toks jausmas, kuris sukelia norą kasytis. Smegenys duoda žmogui įsakymą kasytis tada, kai esti sužadinti odos pavirštinio sluoksnio nervai. Įvairūs dalykai gali tuos nervus paerzinti, pradedant nuo sausos odos ir vabzdžių įkandimo ir einant iki karščio ar odos prisilietimo prie nuodingo vijklio aliejaus.

Niežulys liaunasi, intensintyviai pakrašpčius odą — sukeliant lengvą skausmą, kuris geriau pakeliamas už niežulį ir greit pranyksta. Su niežuliu yra tas pats kas ir su skausmu — tai reikalingi dalykai kūnui. Juodu paskatina smegenis parūpinti apsaugą kūnui: nuvartoti vabzdžių, suvilgyti odą, lengviau apsilvilti, kad nekaistum.

Kasymasis yra gera paties žmogaus savęs gydymo priemonė prieš kartkartėmis atsirandantį niežulį. Vienok, jei kasymasis yra per aštrus, jis gali sužaloti odą ir padidinti esamą negerovę.

Kartais kasymasis sukelia dar didesnį niežulį — tai

vadinamas niežėjimo-kasymo ciklas (itch-scratch cycle). Tokį ciklą pertraukia ir mažiau kenkia odai jos kasymas tik su pirštų galų minkštimais.

O kai nesiliaujantis viso kūno niežulys ima varginti, imk vėsią vonią, pirmą jį pylyles porą sauju kukurūzų krakmolo (corn starch) ir tuojau po jos (nu-džiuvęs, nenusišluostant su rankšluosčiu) tepk odą jai skirtu tepalu. Tas odą drėkins ir ją suminkštins. Tuo būdu bus pašalinti du odos niežulio sukėlėjai: odos sausumas ir jos kraujagyslių išsiplėtimas (ypač sušilus).

Visi žino, kad odą daugiau niežti naktį, nes tada esti mažiau išsiblaškęs dėmesys ir užsiklojus lovoje pakyla kūno temperatūra išplėsdama odos kraujagysles.

Nesustabdomas niežulys, ypač atsirandęs su kitais reiškiniais, kaip išbėrimas ar dėmėtumas, gali nurodyti į odos ligą ar kūno vidaus negerovę, kaip kepenų susirgimą — hepatitas ar Hodgkino ligą. Kai dėl kepenų negalės oda pagelsta, tulžis joje sukelia niežulį. Jo niekas nepalengvins tol, kol kepenų liga nebus sutvarkyta. Žinoma, tada teks lankytis pas gydytoją. Esti ir tokio niežulio, kurį sukelia kepenų vėžys. Tada niežulys baigiasi su pačiu žmogumi.

ŽAGSĖJIMAS KANKINA, JOKIE VAISTAI NEPADEDA — KAS DARYTI?

Klausimas. Gelbėk, daktare, mano vyrą nuo nenustojančio žagsėjimo. Gyde jį įvairiausiai: jaudino gerkles užpakaline dale, kišdami per nosį kateterį, spaudė pirštų galais akies obuolį, masažavo kaklo vieną pusę, sulaukė kvapą liepė sylintis, liepė ryti valgomą šaukštą smulkaus cukraus, girdė įvairiais vaistais, o jis žagai, kaip žagsėjęs. Kokia bus Tamstos, daktare, pagalba?

Atsakymas. Nebūtina! gydytojas — jam gali pagelbėti ir galaitinga seselė ar išmintingas pažįstamas, užsidedęs ant dešinės rankos smiliaus piršto guminę pirštinę ir įvedęs pirštą į išeinamąją žarną pro išeinamąją angą pamasažuoti. Nėprastojant reikia lengvai aplink sukant pirštą masažuoti. Jei po kelių valandų vėl atsirast žagsėjimas — vėl tokį masažą pakartoti. Jei neišeitų Tamstai kitaip, Lietuvio sodybos ambulatorija galės padėti. Sėkmės.

KODĖL ŽMONĖS VERKIA

Tokį klausimą iškėlė anglų ir švedų psichologai anketose. Iš šimto apklaustųjų 32 atsakė: norėdami palengvinti širdį, 22 — užjausdami artimą žmogų, 21 — iš džiaugsmo, 12 — iš liūdesio ir rūpesčio, 9 — iš baimės, 4 — iš pykčio.

Paprastai manoma, kad ašaros — liūdesio ženklas. Dauge- lis žmonių gėdijasi savo ašarų, o senovės graikai didžiavosi, galėdami verkėti.

Idomiai apie verksmą rašo vokiečių laikraštis „Telegraf“. „Ašaros — tai ne dvasinio išgyvenimo, o atvirkščiai, sveikos psichikos ženklas. Verksmas gydo, todėl nesistenkite sulaukyti ašarų, leiskite joms tekėti. Juk ašaros — normali reakcija į stiprų išgyvenimą. Kada verkti ir kiek verkti — priklauso nuo nervų. Dažniausiai verkiama tada, kai nervai reikalauja palengvinimo. Jei į tai neatsižvelgiama, pasirodo įvairių ligų simptomai: galvos skausmai, širdies priepuoliai, astmos, neurozės. Nustatyta: žmonės, kurie moka sulaukyti ašarų, dažniausiai yra melagiai. Stengiamasis nuslopinti dvasinę emociją yra apsimetimas, melas yra apgaulė tiek sau, tiek kitiems“.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$70.00 Foreign countries \$70.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atlymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (šešt. pried.)	\$40.00	\$25.00	

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

- Redakcija straipsnius taisyti savo nuostata. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Poetas pasitraukia į save, kad kurtų. Kontempliuojamas jungiasi su Dievu, kad būtų atkurtas.

Th. Merton

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
IR ODO CHIRURGIA
(Aukštai nuimami kabinetai)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (1-312) 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Kab. (1-312) 735-4477;
Rez. (708) 246-0047; arba (708) 246-6581
DR. E. DECKY
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(1-312) 925-2670 arba (1-312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODO LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIA
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (1-312) 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. (1-312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-6101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 552-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE MCENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIA
155 N. Michigan Ave., Suite 324
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. (1-312) 585-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KIDIKIŲ IR VAIKIŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. (1-312) 737-1166;
Rezid. (708) 385-4811

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (1-312) 585-0348;
Rez. (1-312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (1-312) 471-3300;
Rez. (708) 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 925-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
PETER STECY, M.D.
Širdies ir kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą
Namų (708) 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinus
2618 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palcos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

JONAS V. PRUNSKIS, M.D.
Gydytojas ir chirurgas
Anestezijos ir skausmo gydymo specialistas
Sherman ligoninė, Elgin, IL
Tel. (708) 837-0005
Skambinti galima 24 val.

T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. (1-312) 434-1818; Rez. (708) 852-0689
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTONAS G. RAZMA
SPECIALYBĖ — PLAČIŲ LIGOS
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: (1-312) 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(708) 361-0220 (708) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5645

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

Kab. tel. (1-312) 586-3166;
Namų (708) 361-3772
DR. PETRAS ŽLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6;
Šeštadieniais pagal susitarimą

Vilniaus operos choro artistai Petras Paulavičius, Valdas Lazauskas ir Romas Povilaitis dainuoja Alvido pažmonyje Lietuvio sodyboje.

Nuotr. Aleksandro Unguraitio

ATVIROMIS BURNOMIS

Ilgus dešimtmečius, nuo bolševikų okupacijos pradžios, mūsų tautiečių Lietuvoje burnos buvo uždarytos, tiksliau, „užrakintos“ dėl visiemis gerai žinomų priežasčių. Tačiau dabar, atgimimo laikais, lietuviai prašeko. Ilgai tylėję dabar garsiai kalba. Lietuvos formalioje ir neformalioje spaudoje paskelbta daugybė idomių atvirų rašinių – spauda nenuobodi, yra ką skaityti. Ir laiškai iš Lietuvos kitokie. Visi, kas turime ten artimųjų, jų laiškus gauname, skaitome. Šių eilučių autoriui rūpi drauge su skaitytojais jų mintimis pasidalinti. O laiškų daugybė. Taigi tik viena kita ištraukėlė iš jų.

Vienas tautietis iš Vilniaus rašo: „Per ištisus dešimtmečius pas mus buvo niekinamas žmogus, dabar, sąžinė, todėl nereikia stebėtis, kad daugelis jaunų žmonių savyje šių savybių neišsiugdė. Jūs turbūt tai jaučiate, bendraudami su atvažiuojančiais iš Ameriką, Kanadą, Australiją. Taigi žinokite, kad ne visais atvejais atvažiuoja gerieji. Pirmieji veržiasi ne tie, kuriems tikrai reiktų atvažiuoti. Bet ką mes galime padaryti?“

„Nelinksmas Lietuvoje pavasaris, o dar liūdnėsnė vasara, bet žmonės nenusimino ir pasiryžę išverti ligi gal, sakdami, jei motinos net prie Laptevo jūros sugebėjo gyvos išlikti ir dar vaikus išauginti, jei ten prabuvo per šalčius, iškentė badą visokių Sibiro, tai čia, savo tėvyneje, ko neištvėrė?“

„Vis dar gyvename viltimis, kad kai atsiraišiosim nuo Maskvos, bus geriau. Bet kur tau atsizagys. Tada Amerikai bus sarmata, kad mūsų nepareimė. Žinia, ir mes nenorim, kad Gorbachiovas būtų nuverstas. Tada valdžia greičiausiai paimtų kariuona ir būtų taip, kaip neseniai Kinijoje, kur tankai traukė studentus“.

„Blokada vis tęsiasi. Gorbachiovas žadėjo mus sutriuškinti per 3-4 dienas. Bet praėjo kelios savaitės, o mes dar gyvi. Nesvarbu, kad trikampis – Bušas, Gorbachiovas ir tas vokiečių Kopūstas (Kohl) vėl sutarė mus paauginti. Europos saugumui užtikrinti, kaip ir prieš 50 metų. Gal ir pralaimėsime, bet kovojame. Taigi, jeigu mus užsmaugs, tai ne mes būsimės kalti, o pasaulio demokratija, ypač Amerika. Bet ne su mumis vienas taip darė ir daro. Ką gi ta „demokratija“ padarė, kad vokiečiai nežudytų žydų, lenkų? O gi nieko. Taigi nenuostabu, kad ir tie 3 milijonai lietuvių niekam nerūpi“.

Grižtame vėl prie blokados. Mokytoja rašo: „Klausiate, iš kur blokados gadyneje gaunama benzina? O gi nuvažiuojame į Gudiją, sumokame truputį brangiau ir pripila. O dar geriau „konvertuojama valiuta“. Tai lietuviška degtinė. Už ją gausi benzino iš melynųjų desertininkų, tankistų, raudonsiūlių. Labai gaila tik, kad ir mūsų lietuviškai gerokai į šią valiutą įmirke, kaip į balą... Ir nežinia, kokio Valančiaus reiktų šiai bėdai ištaisyti. Turės praeiti gal ne vienas dešimtmetis“.

„Išvėdė maisto produktams kortelės. Stengiamės pirkti viską, ko reikia ir nereikia, bet tik duoda. Tai ir lakstau po krautuves, ilgas valandas prastoviu eilėse, pskui tempiu namo ryšulius. Kadangi mano vyrėlis serga širdies negalavimais, tai visi pristatymai atliekami vienos žmonos, t.y. mano pačios jėga. Tai tokia pensininkės dalis. Nors 45 metai po karo, bet pas mus kortelių sistema. Tai, mat, kaip komunistai

partijėlė nuvairavo. Neseniai per televiziją pranešė, kad rytuose dar blogiau: sritims už Uralo žemės galo gresia realus badas. Kaip nors važiuosime į užmiestį prisirinkti šakaliukų. Juk blokada gali užsistėti – ką gali žinoti, ką tie raudonsiūliai padarys“.

„O lietuviai vis dar taikstosi besotčiai Maskvai. Nors Maskva visa sulaiko, kas tik ką mums siunčia iš kitų Sovietų vietų ar užsienio, o mūsų valdžia vis sąžiningai vykdo „senus įsipareigojimus“. O gal reiktų šitaip: neduosi naftos, dujų, negausi iš mūsų mėsos, dešrų, kumpių, sviesto, sūrių. Ale nelengva tą slobiną pabaidyti. Jei bus jam blogai, tai Amerika ir kitos Vakarų šalys kystels jam grūdų, konservų, duos dolerių, markių. Taigi Maskva vėl sustiprės ir vėl mus muš“.

Dabar apie laiškus, knygų siuntas. Visi, kurie palaikome ryšius su tautiečiais Lietuvoje, jaučiame, kad su paštu netvarka. Apie tai mokytoja rašo: „Šventoji Rusija niekaip negali atsiskirti – nežino kur deti milijoninės šnipukų armijos. Jos nosys kišamos ir toliau, ne tik į laiškus, bet į siunčiamas knygas, siuntinius. Štai prieš kelias dienas gavau Jūsų siuntų religinių knygų pakietelį. Knygelės gražios, bet tikrintojų sudraskytos. Beje pas mus kalbama, kad nenuveina dalis tų laiškų, kur jūs rašydami užrašote tik Lituhaną, o nepridedate U.S.S.R. Sako, kad yra pašto tarnautojų stalinistų, kurie tokiais laiškus vietoje naikina. Bet savo akimis nemačiau. Taip pat nežinau, ar šis mano laiškas pasiekė jus. Greičiausia guls į ir šiaip jau storą mano asmenišką bylą, kuri yra tam tikruose rūmuose Gedimino gatvėje. Šie rūmai garsūs: patikimai tarnavo vokiečių gestapai, dabar raudoniesiems. O tokiais gražiais valdais gatvėmis apjuosti: Vasario 16, Aukų, Gedimino“.

Mes išvievioje dažnai esame linkę visus mūsų tautos nelaimes rusams suversti. Bet dabar aiškėja, kad rusai rusui nelygu. Ne visi rusai bolševikai, stalinistai. Štai Leningrado miesto taryboje iš 370 jau išrinktų rusų atstovų 65% remia Lietuvą, o 20% dar svyruoja. Posėdžiui salėje iškabintas plakatas su įrašu: „Deputatai, pasmerkite Lietuvos blokadą! Blokadą išgyvenę leningradiečiai“. Mieste buvo renkami parašai M. Gorbachiovui, po prašymu, raginančiu nutraukti blokadą. Ten, be ko kita, rašoma: „Leningradiečiai prognozuoja, kad netrukus Kremlius turės daugiau rūpesčių su Maskvos, Leningrado, Sverdlovsko miestų tarybomis, kaip su Pabaltijū“.

Šiuo požiūriu mums įdomus Charkovo rusų J. Dambos laiškas, kurio vertimas paskelbtas „Atgimime“. Antraštė: „Aš rusas, man gėda“. J. Damba, be ko kita, rašo: „Pradėjome šaukti, kad Lietuva Sąjungai skolinga milijardus. Aš, rusas, suprantu viską atvirkščiai: tai mes negalime atsilyginti Lietuvai nei materialine, nei moraline prasme; atsilyginti už visa, ką esame šiai žemei padarę. Tuo labiau, kad patys šiandien esame elgetos. Jeigu būtumėm skolingi tik materialiai, tai dar būtų pusė bėdos. Daugiausia, kuo galime šiandien padėti – atpirkti nors nedidelę dalį savo nuodėmių, tai netrukdyti Lietuvai tapti šeimininke savo namuose“.

VYSK. VINCENTAS BRIZGYS

Auksinės vyskupystės sukakties proga

Šių metų gegužės 19 dieną vysk. V. Brizgys, apsuptas seselių kazimieriečių, dėkojo Viešpačiui už pašaukimą į vyskupus ir ilgą 50 metų tarnystę. Birželio 10 dieną Chicago lietuviai, vadovaujant kard. Joseph Louis Bernardin, minės auksinę vyskupystės sukaktį pamaldomis Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke ir iškilmingu subuvimu Marijos Aukšt. mokyklos salėje. Įvairių vysk. V. Brizgio sukakties proga rašiau straipsnius spaudai, pristatydamas jo asmenį, nusakydamas jo veiklą, išskeldamas jo nuopelnus Bažnyčiai ir tautai. 1963 metais minėta 60 metų amžiaus sukaktis. 1965 vyskupystės 25 metų minėjimas. 1973 prisiminta 70 m. gimtadienis. 1977 auksinė kunigystės sukaktis. O dabar auksinė vyskupystės šventė.

Profesorius Vilkaviškis

Kitomis progomis rašydamas daviau biografinių žinių. Šia proga noriu kartotis. Priminsiu tik, kad gimė 1903 lapkričio 10 dieną, kaip pargimis gausios šeimos sūnus, Plynų kaime, Daukšų parapijoje, prie garsios Suvalkijos palivų bei Žuvinto ežero. Baiges pradžios mokslo Daukšiuose, mokėsi Rygiškų Jono gimnazijoje Marijampolėje. 1921 metais įstojo į Seinų ir Zyplius perkeltą kunigų seminariją, kuri vėliau buvo perkelta į Gijus. Mokslo seminarijoje baigė ir buvo įšventintas kunigu 1927 birželio 5 d. Nuo 1927 iki 1930 metų dirbo pastoracinį darbą vikaro pareigose Suvalkų Kalvarijoje. Siekdamas aukštesnio mokslo išsilavinimo, 1930 rudenį išvyko į Romą. Čia studijavo Gregorianumo popiežiškame universitete iki 1935 ir įsigijo filosofijos ir bažnytinės teisės daktaro laipsnius.

Grižo į Lietuvą gana pavarę. Turėjo išlėsti ir taisyti sveikatą. 1936 metų pradžioje buvo paskirtas profesorius pareigoms Vilkaviškio kunigų seminarijoje. Dėstė pastoralinę teologiją ir sociologiją. Be to dirbo vyskupijos tribunole. Kai 1938 metais, baigus Šv. Rašto studijas Romoje ir Palestinoje, buvau paskirtas dėstyti Šv. Raštą Vilkaviškio seminarijoje, nuo tada mano ryšiai su Jubilatu tapo praktiškai nenutraukiami.

LADAS TULABA

Grasant bolševikinei Sovietų okupacijai ir antram pasauliniam karui, Šv. Sostas rūpinosi sustiprinti Lietuvos hierarchiją. 1940 metais buvo paskirti ir pakonsekruoti 3 vyskupai: V. Borisevičius, V. Brizgys ir V. Padolskis. Visi trys vyskupais pagelbininkais, bet drauge ir apaštaliniais administratoriais Telsiams, Kaunui ir Vilkaviškiui.

Vysk. V. Brizgio skyrimas į Kauną iššaukė tam tikrą neigiamą reakciją kauniškių tarpe. Nenorėjo ganytojo suvalkiečio. Nežinau kodėl. Gal, kad jis buvo ne arkiv. J. Skvirecko pasiūlytas, bet paties Šv. Sosto parinktas. Konsekracijos iškilmes įvyko Kauno katedroje bazilikoje 1921 m. gegužės 19 d. Konsekravo arkiv. J. Skvireckas, asistuojant vysk. M. Reiniui ir vysk. V. Borisevičiui. Iškilmėse dalyvavo nuncijus arkiv. L. Centoz.

Konsekracijos proga iškilmingų pietų metu arkiv. L. Centoz, sveikindamas naują ganytoją, palinkėjo, kad taptų pirmuoju Lietuvos kardinolu. Kai kurie Kauno arkivyskupijos kapitulos nariai nuncijaus linkėjimą palaikė įžeidimu arkiv. J. Skvireckui. Jų nuomone, linkėti vyskupui pagelbininkui, o ne arkivyskupui tapti kardinolu reiškė arkivyskupą pažeminti. Todėl rytojaus dieną prel. Jakubauskas kapitulos vardu įteikė nuncijui protestą. Šitai rodo, kokią nuotaiką laukė Kaune vysk. V. Brizgi. Bet tai buvo tik niekai, palygint su tuo, kas mūsų visų laukė, kai 15 birželio Lietuva buvo raudonosios armijos okupuota ir inkorporuota į Sovietų Sąjungą.

Bolševikų sprespaudoje

Vysk. V. Brizgys prisiėmė ir nešė ant savo pečių didžiausią naštą, vadovaujant Bažnyčiai bolševikinėje sprespaudoje. 1940 metų vasarą vyskupai, žinodami, kad Kremlius viešpačiai imsis persekiojimo priemonių prieš Bažnyčią, buvo pasiryžę priešintis. Šiuo tikslu pirmoje eilėje stengėsi suglaudinti pajėgas ir parinkti tinkamus priešinimosi akcijai asmenis. Trys seminarijos – Kauno, Vilkaviškio ir Telsių – buvo nutarta sujungti į vieną. Sudaryta nauja profesūra iš visų vyskupijų. Seminarijai vadovauti ėmėsi

vysk. V. Brizgys. Bet jis vadovavo ne tik seminarijai, bet ir visai kitai vyskupų veiklai, ginant Bažnyčios ir tikinčiųjų teises.

Reikėjo kalbėtis su Maskvos atstovais. Reikėjo duoti nurodymų, kaip laikytis, siekiant gelbėti, kas buvo galima dar išgelbėti bažnytinėje ir tautinėje plotmėje. Tai atliko drąsiai ir sėkmingai. 1941 sausio 13 d., kadangi atsisakė eiti balsuoti, seminarija buvo uždaryta. Per 24 valandas turėjome apleisti patalpas. Tačiau jis nenuleido rankų. Seminarija turėjo tęsti ir užbaigti mokslo metus. Klierikai rado prieglaudą šeimose. Profesoriai – klebonijoje. Pasikaitas skaitėme zakristijose ir kitose bažnytinėse patalpose. Buvome saugumo agentų seka. Klierikai buvo tandomi ir verčiami duoti pranešimus apie profesorius ir ypač apie rektorius.

Prasidėjus išvežimams į Sibirą birželio 14-15, vysk. V. Brizgys buvo išpėtas, jog esant išvežtinųjų sąrašui, todėl turėtų pasiūlyti iš Kauno. Bandėme drauge pešiomis pasiekti Garliavą. Bet pakelyje buvome sulaikyti ir atsiradome pavojuje būti čia pat raudonarmiečių sušaudyti. Stebuklingu būdu netikėtai atsirado geros širdies karininkas. Jis apklausinėjęs ir patyręs, jog esame dvasiškiai, liepė tuojau pasiūlyti, nes buvome karinėje zonoje. Buvome tikri, kad karas tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos yra neišvengiamas ir visai artimas. Turėjome viltį, kad slapstydami išvengsime išvežimo į Sibirą. Atsiradome Lakeliskiuose. Vieta nušali: tinkama būti nepastebėtiems. Nuostabi nuodanga palenkė vysk. Brizgį ir rašantį penktadienį, birželio 20, grįžti į Kauną. Tai reiškė išgelbėjimą nuo neišvengiamos mirties. Iš šeštadienio į sekmadienį naktį, kilus karui, rusų žvalgybininkai įsibrovė į Lankeiškių kleboniją ir rastus tris kunigus, išvežė į artimą miškelį, nukankino. Dievo Apvaizdos ranka dar ir toliau vyskupą išgelbėjo nuo mirties. Tai buvo birželio 22 d. Jonavon buvo atvykęs kanonikinis vizitacija. Čia buvo raudonarmiečių suimtas. Buvo jau karo veiksmų diena. Tai dieną keletą kunigų besitraukiantieji rusų daliniai sušaudė. Bet vysk. V. Brizgi netikėtai paleido. Tokia buvo Dievo valia, nes jis dar buvo

Vyskupas Vincentas Brizgys, šventas vyskupystės auksinį jubiliejų.

Šaltinis: J. Tamulaičio

reikalingas Dievui išganyti planų vykdyme.

Vokiečių okupacijos

Vokiečių okupacijos metu 1941-1944 m. vysk. V. Brizgys turėjo nemažiau sunkų uždavinį atstovauti Lietuvos vyskupų santykiuose su okupacine vokiečių karine ir civiline valdžia. Ypač su šia pastarąja. Vadovaujant nacionalsocialistams, reikėjo patirti sunkumų ir turėti reikiamo lankstumo, kad būtų galima išvengti pavojų, nuostolių Bažnyčiai ir kraštui. Ačiū Dievui, vysk. V. Brizgiui artimai bendradarbiaujant su arkiv. J. Skvirecku ir kitais Lietuvos vyskupais, pavyko apsaugoti Bažnyčios interesus net daugiau, negu patioje Vokietijoje, kur Bažnyčia daugiau nukentėjo nuo nacių režimo, nors iš Bažnyčios pusės nebuvo daroma jokių nuolaidų ir buvo drįsta oficialiai protestuoti dėl vykdomų žiaurių persekiojimų ir prieš žydus ir prieš kitus tikrus ar tariamus politinius priešius.

Antram pasauliniam karui einant į pabaigą ir raudonajai armijai vėl artėjant į Lietuvą, po žiaurios 1940-1941 metų bolševikų okupacijos patyrimo kai kurie lietuviai traukėsi į Vokietiją. Jų tarpe atsirado tam

tikras skaičius kunigų. 1944 liepos 30 dieną atsitiktinai kapitono Viktoro Vilkutaičio, kuris buvo vokiečių karinėje tarnyboje, iniciatyva vysk. V. Brizgys, vysk. V. Padolskis, mons. V. Balčiūnas ir aš buvome iš Kybartų nuvežti į Eitkūnus, išodinti į traukinį ir atsiradome Regensburge. Čia buvome apgyvendinti Karmelitų vienuolyne, kur buvo jau anksčiau atsiustas ir internuotas kun. M. Krupavičius.

(Bus daugiau)

TELEVIZIJA KENKIA VAIKAMS

Amerikos Vaikų Gydytojų akademija pareiškė, kad vaikų per ilgas žiūrėjimas televizijos gali padaryti juos agresyviais, norinčiais gauti ir žaloti, ir netikusiais. Savo vieninteliame oficialiame pareiškime, padarytame per paskutinius šešerius metus, jie pataria tėvams bent per pusę sumažinti, kiek jie leidžia vaikams žiūrėti televizijos ar video. Nielsen apklausinėjimų įstaiga rado, kad vaikai tarp 2 ir 5 metų amžiaus žiūri apie 25 valandas TV per savaitę, vaikai tarp 6 ir 11 metų žiūri apie 22 valandas, o tarp 12 ir 17 metų – 23 valandas per savaitę.

(Bus daugiau)

KAI LAISVĖ ŠVITO

Žmonių mentalitetas

JUOZAS RUDZIEVIČIUS

16

Šiauliečiai ir kitų vietovių gyventojai, negavę pagalbos iš centrinės Lietuvos valdžios, ėmėsi organizuoti savo apsaugą – milicijos ir partizanų būrius. Tam reikalui buvo pradėtas leisti laikraštis „Partizanas“. Lapkričio 23 d. Liet. kariuomenė ir partizanai apsupo bermontininkus ir sudavė jiems skaudų smūgį, tačiau santarvei įsakius, turėjo pasitraukti. Po poros savaičių, gruodžio 7-9 dienomis, bermontininkai buvo sumušti, Šiaulių miestas išvaduotas.

Gruodžio apylinkėje, kaip ir kitose vietovėse, vadinamam tarpvaldžio laikotarpiu buvo privisė grupės plėšikų. Šioje apylinkėje veikė buv. caro armijos kap. Inanodžės vadovaujama gauja, kuri ir nušautus brolius Jankus durtuvais badė. Kovoje su plėšikais ypač pasižymėjo Gruodžių partizanai. Baigiantis 1918 metams, plėšikų gauja buvo likviduota.

Pabaigoje 1918 m. sudarytas Gruodžių vals. komitetas – valdyba. Ją išvaikė atslinkusios raudonųjų bolševikų gaujos ir jos vieton pastatė revoliucinį komitetą – revkomą, kuris teisiškai iki balandžio mėn. Grižtant vokiečiams, raudonasis revkomas pabėgo. Grižtant vokiečiams, raudonasis revkomas pabėgo. Grižtant vokiečiams, raudonasis revkomas pabėgo. Grižtant vokiečiams, raudonasis revkomas pabėgo.

vus, partizanų vadovavimą perėmė Stasys Motuza. Jo keliolikos partizanų dalinys per kelias savaites nukovė 16 priešių, jų tarpe 2 karininkus ir įsigijo daug ginklų, šaudmenų ir kito kariško turto. Partizanams talkino vikaras kun. Gedvila – pradžioje partizanams parūpinęs ginklų ir patinęs prieš bermontininkus nukreiptus atsisaukimus.

Klovainiai atsiukiant Lietuvai, buvo parapijos centras. Vietos parapijos komitetas išrinktas 1918.11.17. Jo sudėtinį įėjo ir kun. Pr. Motys. Buvo sudarytas tvirtas milicijos – partizanų būrys, saugojęs gyventojus nuo išorinių priešių. Jie kartu su Pakruojos partizanais likvidavo Puodžiškių dvare bolševikų veiklą ir Stačūnų kaime sumušė, išsklaidė 63-jo raudonųjų pulko likučius. Be to, 1919.3.21 Klovainių partizanai smarkiai pasipriešino bolševikams. Jų būrys dalyvavo ir kitose nepriklausomybės kovose.

Linkuva. 1918 m. gruodžio pradžioje Linkuvos gimnazijos rūmuose buvo sušauktas Joniškėlio aps. valsčių atstovų suvažiavimas, išrinkęs aps. komitetą, kuris perėmė mokyklas, prekių sandėlius ir įkūrė gimnaziją. Už mėnesio laiko Linkuvoje išgalejo bolševikai. Pirmosios riaušės prieš raudonuosius kilo iš beginklių žmonių – gimnazijos, kai ten bolševikai uždraudė tiktų pamokas. Suvažiavę 150 mokinių tėvų pareikalavo tiktų pamokas grąžinti. Vietos komunistai iš Bauskės pasikvietė latvių komunistų baudžiamąjį būrį, čia pridariusį daug ir jos vieton pastatė revoliucinį komitetą – revkomą, kuris teisiškai iki balandžio mėn. Grižtant vokiečiams, raudonasis revkomas pabėgo. Grižtant vokiečiams, raudonasis revkomas pabėgo. Grižtant vokiečiams, raudonasis revkomas pabėgo.

Pakruojos apylinkėse, vadinamam tarpvaldžiu, siautė buv. rusų belaisvių gaujos, kurioms vadovavo buv. puskarininkis Babuškins. Lygiagrečiai veikė ir komunistų agentai, platino atsisaukimus. Buv. caro armijos lietuviai karn. A. Stapulionis, iš vokiečių nupirkęs ginklų, sudarė ir apginklavo 10 vyrų milicijos dalinį. Kun. Geležinis sušaukė ūkininkų atstovų susirinkimą, kuris vals. komiteto pirmininku išrinko karn. A. Stapulionį. Lietuviškos savivaldybės veiklą nutraukė komisaro Petrausko vadovaujami raudonieji. Tai lietuviškas komitetas, susirėjęs su Klovainiais ir kitomis vietovėmis, veikė slapta. Sudarė padidintą valsčiaus komitetą ir miliciją. Lietuvių milicijos-partizanų veikla išaugo. Jie kartu su Klovainių partizanais Puodžiškių dvare likvidavo bolševikų veiklą. Partizanai užpuolė ir Stačūnų kaime tebebuvusius 63-jo raudonųjų pulko, Baltišio-Zemaičio vadovaujamo dalinio likučius. Jūs sumušė ir išblaskė. Kiek vėliau Pakruojos partizanų būrys kovėsi su bolševikais Taujėnų apylinkėse ir kitur.

Žemelio vals. pirmąjį komitetą – revkomą sudarė komunistuojantys, nes čia iš Rusijos grįžė subolševikė K. Požela ir Giška jau 1918 m. rugpjūčio mėn. įkūrė pirmąją komunistinę kuopelę. Juos labai rėmė Latvijos komunistai. 1919.3.18 spaudžiant lietuvių ir vokiečių kariniamis daliniais, bolševikai iš Žemelio buvo išvyti. Vietos žmonės sudarė lietuvišką valsčiaus valdybą – komitetą, miliciją ir tvirtą 39 vyrų partizanų būrį, kuris buvo įjungtas į Vaskų valsčiaus apsaugos partizanų 2-ją kuopą. Ji viena, kartu su kitomis Vaskų valsčiaus partizanų kuopomis ar kariuomenės sudėtyje, sėkmingai kovėsi su priešiniais.

JŪRŲ INŽINIERIUS VIKTORAS RĖKLAITIS

Atsiminimas jo 100 metų gimimo
dienos proga

Karo metais miręs inžinierius mechanikas Viktoras Rėklaitis gimė 1890 metais, gegužės 16 dieną, Marijampolės mieste, Lietuvoje, Martyno Rėklaičio, Marijampolės apskritys viršininko padėjėjo šeimoje. Viktoras Rėklaitis, baigęs Marijampolės valstybinę vyrų gimnaziją, 1908 metais išvyko Tartu (rusų Jurjevo) universitetą studijuoti fiziką ir matematiką. Nors tėvas Martynas Rėklaitis buvo valdininkas, betgi jam buvo per sunku remti studijas keturių sūnų: Pranas studijavo teisę, Petras — mediciną, Kazimieras — teologiją ir Viktoras — matematiką, todėl Viktoras Rėklaitis, 1909 nutraukęs universitetines studijas ir, išlaikęs konkursinius egzaminus, stojo į Jūrų karo inžinierijos institutą Kronštate ties Petrapiliu, gaudamas stipendiją su išpareigojimu baigus studijas tarnauti carinės Rusijos karo laivyno. 1914 m. Viktoras Rėklaitis gavo jūrų inžinieriaus ir karo laivyno karininko laipsnį.

1914 prasidėjus karui inž. leit. Viktoras Rėklaitis dalyvavo rusų laivyno karo operacijose Baltijos jūroje: iš pradžių ant karo laivo „Cesarevič“, o vėliau ant — „Samson“. 1915 Helsinkyje, Suomijos sostinėje, Viktoras Rėklaitis vedė marijampolietę Betty Valnerytę. Tarnybinis butas šeimai buvo paskirtas Helsinkyje, Suomijoje, kuri dar buvo Rusijos valdžios. Helsinkyje 1915 metais gimė

Viktoras Rėklaitis — 100 metų nuo jo gimimo

Mečys Rėklaitis. 1916 ten pat Ona Rėklaitytė, vėliau Aglinskienė, kurių palikuonys gyvena JAV bei Vokietijoje.

Kilus revoliucijai Rusijoje ir inž. jūrų leit. Rėklaitis 1917 perdavė laivą „Samson“ revoliucinei valdžiai Petrapilyje ir, turėdamas atostogų, galėjo traukinį sugrįžti į Helsinkį, išvengdamas tragiško rusų laivyno karininkų likimo. Suomiams sukilus, Viktoras Rėklaitis įsirašė į Suomijos lietuvių draugiją sugrįžimui į Lietuvą. 1918 metų vasarą Suomijos lietuviai laivą per Baltijos jūrą į

Liepoją galėjo sugrįžti į Lietuvą, kuri dar buvo vokiečių okupacijoje. Rėklaičiai apsigyveno gimtojoje Marijampolėje, mokytojo „Žiburio“ gimnazijoje. 1919 inž. Rėklaitis persikėlė į Kauną, buvo siaurųjų geležinkelio valdybos pirmuoju viršininku, po to tarnavo Lietuvos kariuomenės dirbtuvėse: tikroje karo tarnyboje buvo nuo 1920 m. lapkričio 15 d. ligi 1922 m. lapkričio 11 d. Atsargon išėjo kapitono laipsniu.

1923 įsteigė mašinų remonto dirbtuves Aleksote, kartu su žydu inž. Arkadiju Cimblėriu, vėliau vienas perorganizavo į „Mašinų ir aparatų statymo dirbtuves“ (Kaunas-Sanciai). 1930–1935 buvo Amerikos lietuvių AB direktorius Kaune, vienas iš Lietuvos Baltijos Lloydo laivininkystės bendrovės steigėjų ir 1936–40 jos valdybos pirmininkas. Be to, kurį laiką buvo Suomų-lietuvių draugijos pirmininkas (dekoruotas Suomijos „Baltosios Rožės“ ordinu), Lietuvių Jūrinių sąjungos valdybos narys, Lietuvos Skautų sąjungos narys remėjas (dekoruotas Skautų rėmėjų svastikos ordinu).

Bolševikams Lietuvą okupavus inž. Rėklaičio dirbtuvių darbininkai išrinko jį savo įmonės direktorium, bet komunistų partija jį direktorium nepatvirtino ir jį iš jo paties sukurtos įmonės pašalino. Inž. Rėklaitis, kaip laivininkystės specialistas, gavo tarnybą naujai įsteigtoje „Upių laivyno komisariato“ (Narkomrečflogo) skyriuje Kaune, kurio iš Maskvos atvykę rusai viršininkai pasakojo apie „darbo galimybes plačiose Sibiro upėse“.

Žmonos vokiška kilmė sudarė legalų pagrindą 1941 m. kovo 15 d. su visa šeima repatriuoti į Vokietiją. Esant norui gyventi šalia giminių Poznanėje, inž. Rėklaitis gavo ten tarnybą prie vokiečių garo katilų kontrolės. Dirbdamas neapkretose „Deutsche Waffen und Munitionsfabriken“ įmonės patalpose gavo plačių uždegimų ir 1942 m. balandžio 5 d. Vėlykų naktį mirė. Kaip repatriantas palaidotas vokiečių kapinėse, bet 1945 po pergalės, lenkams naikinant vokiečių kapines Poznanėje, giminės lenkai perkėlė jo palaikus į lenkų kapines. Našlės Betty Rėklaitienės Chicagoje pastangomis pastatytas naujas paminklas. Tai ten tolimoje, bet ne visai sėtimoje lenkų žemėje (jo motina buvo gi iš lenkų kilusi) tebesiilsi ir šiandien. Jūrų inž. Viktoro Rėklaičio vaikaičiai, gimines ir gal dar vienas kitas pažįstamas išblaškyti pasaulyje teprisimeną jį ir, šimtmečiui praėjus nuo gimtadienio, tesukalba „Amžina atils“.

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS DEPUTATAI BRIUSELYJE

Balandžio 26-29 d. Briuselyje lankėsi Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios tarybos deputatai Gediminas Vagnorius — Prezidiumo narys ir Ekonominės komisijos narys, Emanuelis Zingeris — Užsienio reikalų komisijos pirmininkas ir Žydu

bendruomenės Lietuvoje pirmininkas, Egidijus Klumbys — Užsienio reikalų komisijos vicepirmininkas ir Lietuvos Krikščionių demokratų partijos pirmininkas. Briuselio aerodrome juos pasitiko Belgijos lietuviai su

Sen. Alphonse D'Amato kalba lietuvių demonstracijose Washington, D.C.

Nuotr. Jono Kuprio

TAUTOS FONDO METINIS SUSIRINKIMAS NEW YORKE

P. PALYS

Tautos fondo metinis susirinkimas įvyko šeštadienį, gegužės 5 d. Kultūros židinyje, Brooklyne, NY.

Susirinkimą atidarė TF tarybos pirm. Jurgis Valaitis ir pakvietė kun. Leonardą Andriekų, OFM, sukalbėti invokaciją. Sugiedojus Lietuvos himną, buvo sveikinimai. Pirmutinis sveikintojas buvo čia besilankęs Telsių vyskupas Antanas Vaičius, kuris kalbėjo: „Išvykdamas iš Lietuvos aplankiau kardinolą ir kitus vyskopus, kurie leido man, kur tik bebūsiu, perduoti visiems tautiečiams padėką ir išreikšti

gėlimis inž. A. Venskui, Lietuvos Krikščionių demokratų sąjungos vicepirmininkas tarptautiniams ryšiams ir kiti.

Lietuvos Aukščiausiosios tarybos deputatai balandžio 27 d. buvo priimti Europos Parlamento Krikščionių demokratų frakcijos pirmininko dr. E. Klepsch ir viso jo štabo. Plačiam pasikalbėjime buvo paliesta dabartinė Lietuvos padėtis. Lietuvos Respublikos keturi deputatai buvo oficialiai pakviesti dalyvauti Europos Parlamento gegužės 14-18 d. sesijoje Strasbūre. Jos metu bus pateikta Krikščionių demokratų frakcijos nauja rezoliucija Lietuvos Nepriklausomybės klausimais.

Tą patią dieną Lietuvos Respublikos deputatai buvo priimti Belgijos Užsienio reikalų ministerio M. Eyskens, su kuriuo turėjo išsamų pasikalbėjimą. Toliau Lietuvos Respublikos deputatai G. Vagnerius, E. Zingeris ir E. Klumbys buvo priimti pietums Belgijos Senato pirmininko F. Svaelen. Priėmimas buvo labai nuoširdus. Buvo apsilankyta ir Europos Bendruomenės komisijoje, kur įvyko pasimatymai su gen. direktorium M. Caddieux ir jo padėjėju J. Maslen.

Lietuvos Respublikos deputatus lydėjo ir pasimatymus suorganizavo inž. A. Venskui, Lietuvos Krikščionių demokratų sąjungos centro kom. vicepirmininkas tarptautiniams ryšiams, talkininkaujant A. Louis, Krikščionių demokratų internacionalo gen. sekretoriui. Techniniuose reikaluose talkininkavo inž. A. Miknevičius, E. Kaminskas ir J. Mc Kenna — Katalikų radijo ir televizijos direktorius.

Lietuvos Respublikos deputatai taip pat dalyvavo spaudos konferencijoje. Specialų interviu apie esamą padėtį Lietuvoje dienraščiui „Wall Street Journal“ davė deputatai G. Vagnorius ir E. Klumbys.

koresp.

pagarbą dirbantiems dėl mūsų tėvynės šviesesnės ateities. Aš čia besilankydamas buvau sujaudintas patyres, ką lietuviai yra atlikę JAV. Visur buvo miela matyti gyvą Lietuvą ne tik prie Nemuno, bet ir vakarų Europoje, Australijoje ir čia Amerikoje... Dievas daro stebuklus. Jokie politikai negalėjo atspėti to, kas šiandieną yra įvykę Lietuvoje. Pasitikdami Aukščiausiojo pagalbos, pilni optimizmo, žvelgiamie Lietuvos ateitį. Padarytas sprendimas yra laiku. Sprendimas labai svarbus ir kaip kardinolas yra pasakęs: pridėjome ranką prie arklo ir atgal dairytis jau nebevalia! Dievas mums suteikė istorinę dieną. Ja ir pasinaudojome. Nevalia šitą žingsnį kritikuoti, abejones kelti ir skaldyti mūsų mažytę tautą. ... Ačiū jums už jūsų meilę Lietuvai ir už milžiniškus darbus, kuriuos esate atlikę, visam pasauliui skelbdami, kad yra tokia mažytė Lietuva, kuri nori ir turi būti laisva!

Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis TF sveikindamas pastebėjo, kad „... šis suvažiavimas įvyksta ypatingu metu, kada mūsų tauta dar nėra turėjusi tokio didelio dėmesio, kurį ji turi dabar...“ Konsulas kiek ilgiau apsisitojo, aiškindamas Vakarų valstybių diplomatinės plonybės dėl nepripažinimo Lietuvos vyriausybės. Vliko pirm. dr. Kazys Bobelis, specialiai atvykęs iš Floridos, sveikinimo metu iškėlė ir tris čekius: 500 dol. iš Kazio Kleivos, 250 dol. — iš Albino Kurkuvos, 50 dol. — iš Mr. Bar. Nuosirdų sveikinimo žodį ir padėką už malonų bendradarbiavimą išreiškė LB NY apygardos pirm. Vytautas Alksnis.

Raštu sveikino vysk. Paulius Baltakis, OFM, LK Susivienijimo vardu Liskowskis, Alto — Grožvydas Lazauskas, Kanados TF — Aidas Vaidyla ir Chicago TF — Jonas Jukūnas.

TF tarybos pirm. Valaitis pranešė apie praeitais metais nuveiktus darbus ir veiklą ateityje, kuri ypačiai pagyvėjo su Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimu.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė Petras Ažuolas. Kontrolės akte jokių negerovių nerasta.

Išsamiai pranešė ir diagramomis pailiustravo TF valdybos pirm. J. Giedraitis. Pranešė, kad TF per 15 savo veiklos metų yra sukaupęs netoli 4 milijonų dol. Šiuo metu fonde yra 2 milijonai. Išvardino užsienyje veikiantis TF atstovybes, kurios į fondą yra įnešusios per 800,000 dol. Viso darbuojasi 165

pasiryžę asmenys.

TF yra pasiskirstęs į tris tingos paskirties skyrius su atskiromis sąskaitomis. Pirmojo skyriaus sąskaita, arba fondas, prikauso Vliko veiklai: Eltos biuletiniai, radijo, knygos ir kiti leidiniai. Tiems reikalams kasmet išleidžiama apie 325,000 dol. Antras yra Lietuvos Laisvės izdas. Tai testamentiniai palikimai, aukotojų aukos, skirtos Lietuvos Laisvės izdai ir pan. Šis fondas įsteigtas 1979, ir jame šiuo metu yra 1,145,000 dolerių. Trečias yra Lietuvos atstatymo fondas. Iš jį fondą įeina korporacijų, organizacijų ir asmenų aukos, skirtos Lietuvos atstatymui. Šis fondas yra įsteigtas 1980 metais ir turi 30,000 dolerių.

Prie Lietuvos Laisvės izdo veikia — vadinamas Abinai — dis sutarties fondas (Charitable Remainder Unitrust). Ši sutartis turėtų būti plačiau pargarsinta spaudoje, kuri galėtų daug kam pasitarnauti. Pagal šią sutartį, asmuo, padovanojęs didesnę pinigų sumą, iki jo amžiaus galo gauna procentus ne mažesnius kaip ir bankuose. Panašiomis sąlygomis galima dovanoti ir nejudomą turtą, akcijas ir vertybių popierius.

Per praėjusius metus TF turėjo pajamų 275,441 dol., o išlaidų — 221,613 dol.

Šiuo metu TF įsikūręs KASOS pastate, 86–21 114 Street Richmond Hill, NY, ir turi vieną nuolatinę tarnautoją.

Po pietų pertraukos iš klausė Vliko pirm. dr. Bobelio kalbos, kurioje jis palietė LLL-gos ir Sąjūdžio santykius, lietuviškuosius komunistus ir jų persiorientavimą. Išsireiškė: „Nei vienas lietuvis neturi būti išjungtas iš Lietuvos laisvės kovų lauko... turime pasmerkti visus tuos, kurie stengiasi pakeisti dabartinę Lietuvos vyriausybę“.

Susirinkime dalyvavęs Lietuvos Aukščiausios Tarybos parlamentarar — Jonas Mačys kalbėjo apie dabartinę kritiką, labai įtemptą ir blogėjančią padėtį Lietuvoje. Didelis vaistų trūkumas. Kenčia vaikai. Ragino sukaupias lėšas Lietuvai panaudoti dabar. „...nes vėliau jūsų pastangos gali būti veltui!“

Diskusijose buvo plačiau išdiskutuota bei atsakyta į daugelį paklausių, kreipiant dėmesį į pagalbą Lietuvai.

SUARTĖJIMO PAMALDOS

Kardinolas J. Bernardinas birželio 2 d. 7:30 val. vakare Šv. Andriejaus graikų stačiatikių bažnyčioje Chicagoje, Sheridan Road ir Lake Shore Drive, laikė pamaldas, minint 25 m. sukaktį suartėjimo tarp katalikų ir graikų ortodoksų Bažnyčių. Pamaldomis paminėtas jų Meilės dialogas, suartėjant šioms Bažnyčioms.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX
REALTORS

GREIT
PARDUODA

RIMAS L. STANKUS

(312) 586-5959 (708) 425-7161

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainijimas nemokamas.

Parduodame greitai
už didesnę kainą!

Įkainijimas veltui! Perkame ir parduodame visose JAV valstijose. Išsivini ir patyrę tarnautojai. MLS kompiuteris. Perkame-parduodame ir mažas ir didesnes nuosavybes. Vietinė įstaiga.

ALEXANDER J. MOCKUS
REALTORS, LTD.
6610 S. Pulaski, Chicago, IL 60629
(312) 767-6655
Lietuviams žinomas ir patikimas vardas

House For Sale — By Owner
Brk RR, 5 1/2 rms., 1 1/2 baths, all plaster. Fully paneled bsmt w/3/4 bath full kit. 2 1/2 car brk. gar. Side drive. Sprinkler system ex. cond. New furn & A/C 83rd St. Near Komensky low 130's — 312-735-2005.

For sale 3 bdrm. ranch; 1 1/2 bath; very clean; a/c 2 car garage; corner lot; alum. siding; double pane windows, finished basement; picture wind. in kitchen.
Tel. 312-582-8933

“ATTENTION — GOVERNMENT HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 1-602-838-8886 Ext. Gh 7765.

Pirmą kartą lietuvių kalba:
Italų poezijos antologija

ITALIJOS BALSAI

Sudarė Povilas Gaučys
Redagavo St. Santvaras

Šioje antologijoje telpa 27 poetų kūryba, 200 psl., spaudė Morkūno spaustuvė. Kaina su persiuntimu 10 dol. Illinois gyl. dar pridėda 64 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiestiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS

BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS

BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja
jūsų namus.

Patarnauja nuosavybių pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. (312) 767-0600 arba (312) 778-3971. Adresas 6600 S. Pulaski Rd. One Stop Real Estate

MLS

ŠIMAITIS REALTY

Viktoras Šimaitis, Realtor
Nuosavybių pardavimas, Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Tel. 436-7878

OAK LAWN CONDO FOR SALE
PARKSHIRE SOUTH — 2nd FL
OPEN HOUSE SAT & SUN 1-4 pm
Weekdays by appointment 708-423-9234
2 bdr., 2 bth, 2 c. gar. Under \$90,000
4102 W. 99th St.
Speak English when calling

MISCELLANEOUS

A VILIMAS
MOVING
Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 8-654

ELEKTROS
ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

“ATTENTION: POSTAL JOBS!
Start \$11.41/hour! For application info call (1) 602-838-8885, Ext. M.-7765, 6 am — 10 pm, 7 days.”

DRAUGE GAUNAMI „NIDOS“ KNYGŲ KLUBO LEIDINIAI

MILŽINŲ RUNGTYNĖS, atsiminimai 1944–1944. Myk. Vaitkus. 203 psl. \$3.00
TAIKA ATEINA | SLĖN], romanas. Irena Joerg. 138 psl. \$3.00
TOLIMŲ KRAŠTŲ MIRAŽAI, kelionių įspūdžiai. Ava Saudargienė. 342 psl. \$4.00
PO ANGELŲ SPARNAIS, novelės. Alė Rūta. 191 psl. \$3.00
NUSKANDINTAS ŽIEDAS, romanas. Juozas Tiniš. 206 psl. \$3.00
TUBOTO GAIDŽIO METAI, romanas. K. Barėnas. 438 psl. \$3.00
NEMUNAS TEKA PER ATLANTĄ, romanas. Vyt. Alantus. 263 psl. \$3.00
VIKTUTĖ, apysaka. Šatrijos Ragana. 143 psl. \$2.00
MANOJI DŽUKIJA, atsiminimai. Jonas Miškinis. 192 psl. \$3.00
SAULĖS GRĮŽIMAS, novelės. Al. Baronas. 141 psl. \$3.00
NAIKINAMIEJI, politinio kalinio pasakojimas. Ava Saudargienė. 224 psl. \$9.00
KLAJOJANČIOS LIEPSNOS, pasakojimai. Jurgis Jankus. 341 psl. \$9.00
TAIKOS RYTAS, novelės. J. Gliauda. 229 psl. \$3.00
PURIENOS PO VANDENIU, novelės. Pulgis Andrius. 158 psl. \$3.00
TARP DANGAUS IR ŽEMĖS, feljtonai. R. Spalis. 142 psl. \$3.00
KETVIRTOJI PRADALGĖ, literatūros metraštis. K. Barėnas. 384 psl. \$3.00
PENKTOJI PRADALGĖ, literatūros metraštis. K. Barėnas. 412 psl. \$3.00
ŠEŠTOJI PRADALGĖ, literatūros metraštis. K. Barėnas. 400 psl. \$3.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

V. ŠIMOLIŪNUI IŠKELIAVUS

DRAUGAS, antradienis, 1990 m. birželio mėn. 5 d.

5

A. A. Vytautas Alantas — rašytojas ir žurnalistas.

A. A. VYTAUTAS ALANTAS — RAŠYTOJAS IR ŽURNALISTAS

Kai plačiai pasklido žinia, kad sunkiai sergas rašyt. ir žurn. Vytautas Alantas yra ligoninėje, ilgesnį laiką žmonos Irenos heroisku pasiaukojimu globojamas, kai balandžio 24 d. iš Detroito suskambėjo jo žmonos Irenos liūdna žinia, atsivėrė ilgų metų bendravimas su Vytautu Alantu, praėjus prisiminimai. Likau vienintelis gyvųjų tarpe, buvęs „Lietuvos Aido“ dienraščio redakcijos kolektyvo narys, kai Vyt. Alantas buvo vyriausias redaktorius. Jei kam nors buvau labiausiai dėkingas gyvenime — tai tik Vyt. Alantui.

Vytautas Alantas (iki 1937 m. tikroji pavardė buvo Jakševičius) gimė 1902 m. birželio 18 d. Sidabrave, Naujamiesčio v. Mokėsi ir baigė Šiaulių gimnaziją. Būdamas 17 m. iš ketvirtos klasės ištėjo savanorių į kariuomenę. 1923–24 m. studijavo universitete Kaune. Metus mokytojas Plungės gimnazijoje, 1925 m. studijavo pietų Prancūzijoje, Montpellier universitete, klausydamas meno istorijos, pasaulinės istorijos, psichologijos, žurnalistikos ir kitus kursus. Universitetą baigė 1929 m., gaudamas Licenciję es Lietuvos diplomą.

1931 m. pasirodė su savo pirmuoju novelių rinkiniu „Artisto širdis“. Kai po tos knygos pasirodymo praėjo 50 metų, Vytautas Alantas minėdamas 80 metų sukaktį parašė savo credo, antrašte: „Mano pasakymai“, kur skyrė apie penkis ir tautos sielą rašė: „Menininkas yra tautos kelio. Tautą reikia visą laiką kurti. Menininkas yra tautos sielos paslapčių ieškotojas“. Jo kūryba buvo poezija, romanai, novelės, drama, komedijos, biografijos, publicistika, įvairiaspalviai etiudai. Knygų skaičius — 35, rankraščiuose — 7. Palikimas žurnalistikos, vėl kelių tomų rinkinys.

Vytautas Alantas, pradėjęs žurnalistinį redaktoriaus darbą 1930 metais Eltoje, 1934 metais, palyginti gana jauno amžiaus, 32 metų, buvo paskirtas „Lietuvos Aido“ dienraščio vyriausiojo redaktoriumi, išbuvo šiose pareigose 5 metus, ilgiau negu kiti redaktoriai. Būti oficiozo vyriausiojo redaktoriaus buvo sunkios ir atsakingos pareigos. Sakydavo, kad trys

Balandžio 16 dieną, sulaukęs 76 metų amžiaus balandžio 16 dieną mirė plataus masto visuomenininkas Los Angeles telkinio įvairių organizacijų ilgametis darbuotojas Vladas Šimoliūnas.

restoraną vakarienis.

Vytauto Alanto ryškiausias kaip redaktoriaus pažymys — tai ta kūrybiškoji gėrio, grožio, tiesos ieškanti neramioji žurnalistinė slinktis, ta atkakli ir nepalaužiama viltis jungti visą redakcinį kolektyvą dirbti vienai idėjai — ieškoti tų rašytinių žodžių puošmenų, kurie, sudėti į laikraščio puslapius, darytų dienraštį skaitytojui viliojančiais patraukliais.

Vytauto Alanto redaguojamas „Lietuvos Aidas“ sugebėjo įtikti leidėjams, o gal žymiai daugiau juos klystančius įtikinti, jog iš laikraščio negalima padaryti liūto ašaromis verkiiančio galiūno. Vakarų kultūroje išaugęs žurnalistas aktyviai prisidėjo prie savo lietuviškos žurnalistikos kūrimo.

Vytautas Alantas nepriklausomybės metais buvo paskutinis Lietuvos Žurnalistų sąjungos pirmininkas, perorganizavęs ją į profesinę žurnalistų sąjungą. Jis išieivijo atgaivino Lietuvių Žurnalistų sąjungą, ilgus metus pirmininkavo, buvo žurnalistų leidinio įkūrėjas ir redaktorius. Vytautas Alantas buvo Lietuvių Rašytojų draugijos ir Lietuvių Žurnalistų sąjungos garbės narys.

Vytautas Alantas atsiminimuose rašė, kad žmona Irena jam kultūriname darbe buvo inspiratorė, ryškiai spalvinga taktinė, savo nuopelnais net lemianti kūryboje.

Atsiveikimo vakare su a. a. Vytautu Alantu koplyčioje buvo daug žmonių, taip pat atvažiavusių iš Floridos, Kanados, Čikagos. Viešpatavio rintis ir susikaupimas. Atsiveikimo literatūriniai nuspallavę Jolanda Zaprackienė, supažindindama su velionio biografija, įterpiant ištraukas iš jo palikto rašto. Rašyt. Baly Gražulis atsiveikino Lietuvių Rašytojų draugijos vardu. Vytautas Kasniūnas atsiveikino Lietuvos Žurnalistų sąjungos kolegų vardu. Vytautas Kutkus atsiveikino Lietuvių Žurnalistų sąjungos vardu. Danutė Jankienė skaitė Vytauto Alanto viziją. Ada Jucienė atsiveikino Toronto „Dainos“ vieneto vardu. Sese Renas kun. Kęstutis Trimakas giliai išmąstytomis mintimis literatūrinio keliu vedė žemėje dedės Vytauto įmintomis pėdomis su jo tikėjimu.

Balandžio 25 d. 9 val. ryto velionis buvo nulydėtas į Dievo Apvaizdos bažnyčią. Grabnešiais buvo Algis ir Ginas Alantai, Alfa Baleišis, Aleksandras Jucys, Vyt. Kasniūnas, Dionizas Trimakas. Šv. Mišias atnavašavo ir pamokslą pasakė kun. Kęstutis Trimakas, celebravo parapijos klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius. Pamokslininko žodžiuose gyvai skambėjo iškili psalmių poezija, kūrėbinio gyvenimo keliuėjusio kūrėjo pasiekimai žemėje. Ant sienos kabojo dail. Jurgio Daugvilos medžio raizginys „Kryžiaus kalnas Lietuvoje“. Sol. Astos Jurgaitytės jautriai išpildytos giesmės su Vido Neverausko vargonų muzikos palyda.

Ir kaip visa tai tiko paskirti iškiliam kūrėjui Vytautui Alantui, visada besididžiuojamam mūsų žemės kaimo kilmė. Nesurasi ir neišsakyti užuojautos žodžius, kūrėjui mirus, skirtus žmonai Irenai, sūnui Algiui ir šeimai, sūnui Ginui, seseriai dr. Ritai, gyvenimo meilę paskyrusiai vienuolynui, kai visai tautai palikta tiek grožio. Vytautas Kasniūnas

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Jis nuo pat pirmųjų savo atvykimo į Los Angeles dienų aktyviai dalyvavo organizacinėje veikloje.

Kaip buvusiam Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės karininkui jam buvo artima Karių Veteranų sąjunga — Ramovė: kelis kartus buvo valdybos pirmininku ir valdybos nariu.

Buvo aktyvus Juozo Daumanto vardo Šaulių kuopos valdyboje. Priklausė daugeliui kitų organizacijų.

Vladą Šimoliūną teko artimiau pažinti Los Angeles Lietuvių Radijo klubo ir Radijo valandėlių veikloje. Jau prieš daugelį metų jis įsijungė į radijo darbą kaip programų redaktorius ir pranešėjas. Dažnai savo programas pajavirindavo savo parašytais radijo vaidinimais. Jis kelis kartus buvo išrinktas į Radijo klubo valdybą. Paskutiniu metu buvo klubo sekretoriumi.

Kalifornijos Lietuvių radijo emblema — prie vandenyno staugiantį geležinį vilką, kurio balsą perduoda radijo antena — suprojektavo Vladas Šimoliūnas.

Vlado Šimoliūno palaikai buvo palydėti iš Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios į Forest Lawn kapinių — lietuvių skyrių.

Kapuose ir vėliau vykusio minėjimo metu parapijos salėje atsiveikimo kalbas pasakė daugelio organizacijų, kurioms velionis priklausė, atstovai.

Ramovėnų vardu kalbėjo — Juozas Ruokis, Šaulių sąjungos — Juozas Pažėra, Birutinių — Alfa Pažiūrienė, Tautinės sąjungos — Rūta Sakienė, Lietuvos Dukterų — Regina Gasparonienė, Radijo klubo — Vytautas Šeštokas, Lietuvių Susivienijimo — Julius Kiškis, Lietuvių Bendruomenės — Janina Rukšėnienė, Kelionių draugų vardu — Antanas Mikalajūnas ir jaunystės draugų vardu — mirusio švogeris Petras Petrušaitis. Minėjimo pabaigoje visiems padėjo velionio našlė Stasė Šimoliūnienė.

Minėjimą pravedė Antanas Bulota.

Laidotuvių metu velionio mėgiamam žurnalui „Karys“ paremti paaugojo daugiau 600 dolerių.

Naujai įsteigiam tiesioginiam Lietuvos Nepriklausomybės fondui paaugojo: našlė Stasė Šimoliūnienė, Marija Gimbutienė ir Henrikas Butkus visi kartu 300 dolerių. Dana Paškevičienė, velionio atminimui, Radijo valandėlei paremti paaugojo 35 dolerius.

Šešis mėnesius prieš mirtį, Vladas Šimoliūnas įdėjo daug darbo, pasišventimo savo lėšomis išleisdamas dr. J. Gimbuto redaguotą savo dedės atminimui skirtą knygą: Jonas Šimoliūnas, visuomenininkas, — mokslininkas — inžinierius.

Vladas Šimoliūnas paliko neišdildomus pėdsakus šiame Pacifiko vandenyno pakrantės telkinyje. Losangeliečiai pasigėdavo Vlado Šimoliūno, kaip visuomenininko, organizatoriaus ir vadovo.

Mielas Vlada, tegul tau būna lengva ši svetinga Amerikos žemė, kuri tave priglaudė dar nesulaukus pilnos Lietuvos

laisvės ir Nepriklausomybės dėl kurios tu daug ir su pasišventimu dirbai.

TREJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. A. MAGDALENA VITKIENĖ

Jau suėjo treji metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą žmoną, Motiną ir Močiutę, kurios netekome 1987 m. gegužės 24 d.

Nors laikas bėga, bet mes jos niekada negalesime užmiršti. Lai gailestingas Dievas suteikia jai amžiną ramybę.

Už jos sielą šv. Mišias bus atnaujamoms birželio mėn. 10 d. 11:15 val. ryto Tėvų Jėzuitų koplyčioje.

Maloniai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose mišiose ir kartu su mumis pasimelsti už a. a. Magdalėną.

Nuliūdę: vyras, sūnus, duktė ir anūkai.

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE 4330-34 S. California Avenue

Telefonai — (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas — (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. (1-312) 737-1213

11028 Southwest Hwy. — Tel. (708) 974-4410

9236 S. Roberts Rd. — Tel. (708) 430-5700

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home

2533 West 71st Street

Chicago, Illinois 60629

1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home

10201 South Roberts Road

Palos Hills, Illinois 60465

708-430-4455

Petkus Funeral Home

1410 South 50th Avenue

Cicero, Illinois 60650

708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois 60650

708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

A. A. ADAM GUDAT

Gyveno Brighton Parko apylinkėje, Chicagoje.

Mirė 1990 m. birželio 1 d., sulaukęs 80 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Raseinių apskrityje, Paežerio kaime.

Amerikoje išgyveno 33 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Eugenia, sūnus Adam, marti Bonnie, Albertas, marti Renate ir penki anūkai. Kūnas buvo pašarvotas pirmadienį, birželio 4 d. W. Kosary koplyčioje, 3100 W. 59 St.

Laidotuvės įvyks antradienį, birželio 5 d. iš Ziono Lietuvių Ev. Liuteronų bažnyčios, 9000 S. Menard, Oak Lawn, IL, kurioje 10 v. ryto įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Betanijos kapines, Justice IL. Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, sūnus ir anūkai.

Laidotuvių direkt. Walter Kosary. Tel. 312-434-4246.

A. A. PRANUI PARGAUSKUI

mirus, jo brolį ALFONSA PARGAUSKĄ, „I laisvę fondo“ įždininką, ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia

„I laisvę fondo“ valdyba

A. A. inž. JONUI STAŠIUI

mirus, siunčiame nuoširdžią užuojautą žmonai GENUTEI, dukrai ASTAI ir ANTANUI PAŠKAMS su šeima.

Kristina Veselkaitė
Karolė ir Romas Paulėnai su šeima

A. A. PRANUI PARGAUSKUI

Kanadoje mirus, jo žmoną SALOMĖJĄ, sūnus PRANĄ ir JUOŽĄ, dukrą NIJOLĘ, brolius ALFONSA ir JUOŽĄ PARGAUSKUS su šeimomis giliau liūdesio valandose nuoširdžiai užjaučiame.

Danutė Stankaitytė
Ona ir Juozas Baužiai
Dalia ir Liudas Stankaičiai

VANCE

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero, Illinois

PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE

Tel. (708) 652-5245

APYLINKĖS

x Švč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas ir inž. Antanas Rudis, vyskupo Vincento Brizio vyskupystės 50-ties metų sukakties minėjimo pirminkai, kviečia visus lietuvius dalyvauti iškilmėse birželio 10 d., sekmadienį, Koncelebracinės šv. Mišios bus 3 val. p.p. Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje 4:15 val. p.p. bus akademinė ir meninė dalis. Meninę dalį atliks Lietuvos Vyčių choras, vadovaujamas muz. Fausto Strolia, smuiku gros Herkulis Strolia. Po akademinės dalies bus vaišės.

x Lietuvių Vyresnio amžiaus tarybos pirmininkė Birutė Jasaitienė išsiuntė laiškus, prašydama socialiniam reikalams aukų. Priimamos visokios aukos – nė viena nebus per didelė ar per maža.

x Vita Žemaitienė iš Springfieldo, Ill., surinko 2000 dol. Lietuvos medicinos pagalbos reikalams. Pinigus atidavė „Mercy Lift“ organizacijos komitetui vaistų ir kitų reikmenų pirkimui. Springfielde gyvena nedaug lietuvių, taigi surinkti tokia suma aukų yra didelis pasiaukojimas ir visiems pavyzdys Lietuvos laisvinimo darbe.

x A.L.R.K. Moterų sąjunga 46-tos kuopos susirinkimas bus ateinantį seštadienį, birželio 9 d., 1 val. p.p. Marijonų salėje. Visos narės kviečiamos dalyvauti.

x Sen. Judy Baar Topinka įnešė rezoliucijos projektą į Illinois senatą, kad prez. G. Bush pasikaltų dėl jo derybų su M. Gorbačiovu primintų reikalą Pabaltijai – Lietuvai, Latvijai ir Estijai – tautoms apsispresti dėl savo nepriklausomybių.

x Juozas Plečkaitis, Chicago, Ill., Liudas Kulnys, Sudbury, Kanada, L. V. Morkūnas, Islington, Kanada, Gražina Brown, Chicago, Ill., Zuzana Pupius, St. Petersburg Beach, Fla., Juozas V. Kazakevičius, Hesteria, Cal., Joseph Rakstis, Seminole, Fla., „Draugo“ garbės prenumeratoriai, rėmėjai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Nuširdus aciu.

x TEVŲ DIENOS šv. Mišių bei maldų novena prasidės birželio 8 d. ir tęsis iki 17 d. Marijonų koplyčioje prie „Draugo“. Ši novena skirta šv. Jėzaus širdies garbei, meldžiant tėvams kūno ir sielos sveikatos, sėkmės darbuose, kantrybės kančioje, gi mirusiems – amžinosios laimės. Maloniai kviečiame įsijungti į šias ypatingas mūsų maldas. Savo tėvų, vyrų, uošvių ir senelių vardus siųskite: Marian Fathers, 6336 S. Kilbourn Ave., Chicago, Ill. 60629.

x VAIŠTAI I LIETUVĄ siunčiami įvairių organizacijų ir pavienių asmenų. Kiekiai neribojami. Pristatymas garantuotas. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

x SPRANDINĖ (palendrica), SKILANDIS, rūkytos dešros aukštos kokybės į Lietuvą – \$84.00. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

x NAUJI AUTOMOBILIAI jūsus giminėms Lietuvoje – pigiai! Įstaiga dirba nuo 9 v.r. – 5 v. p.p.; šeštadieniais iki 2 v. p.p. Tel. 312-436-9123.

x TRANSPAK siunčia dėvėtus drabužius kargo neribotais kiekiais. MUITO NERA – naujas patarnavimas. 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

x Lietuvos keliauninkų dėmesii. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodrome, įskaitant bilietus į kitus miestus – lektuvais, traukiniais ar autobusais – skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VYTIS“ 718-769-3300.

ARAS
Dengiamieji ir taisyklės visų rūšių
STOGUS
Su dideliu patirtimu.
Esama apdrausti.
Pats prižiūri darbus.
ARVYDAS KIELA
312-737-1717

x Kun. Antanas Miciūnas, MIC, Kenosha, Šv. Petro parapijos klebonas, kunigystės 50-ties metų sukaktį minėjo pereiną sekmadienį, birželio 3 d., 2 valandą p.p. Nekalto Pradėjimo parapijos bažnyčioje koncelebracinėmis šv. Mišiomis ir banketu parapijos salėje. Jubilatas yra kilęs iš Brighton Parko, dėl to ir čia jo artimieji – broliai ir jų vaikai surengė šį minėjimą. Banketui vadovavo kun. Antanas Zakarauskas.

x Kazimieras Vaitkevičius yra sunkiai susirgęs ir perkeltas į Little Company of Mary ligoninę, kambarį 3386. Lankymo valandos yra nuo 1 val. kasdien. Pirmiau gulėjo šv. Kryžiaus ligoninėje.

x Patikslinimas. Violetos K. Doveinytės vestuvės su Glenn G. Betrus Detroite Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje bus birželio 9 d. (ne birželio 3 d., kaip per klaidą anksčiau buvo parašyta).

x Gintaras Chomentauskas, psichologas iš Vilniaus, skaitys paskaitą apie psichoterapiją Vilniuje pirmadienį, birželio 11 d., 7:30-9 v.v., C. G. Jung Institute, 550 Callan Ave., Evanston, IL. Paskaita yra nemokama. G. Chomentauskas į Chicago atvyksta iš Californijos, kur jis lankėsi pas amerikiečius mokslininkus, o Chicagoje norėtų susitikti ir su lietuviais.

x Ramūnas ir Danguolė Vanagūnai, gyv. Windfield, Ill., kartu su savo giminaičiais Stasiu ir Danguole Žilais iš Lietuvos, gyv. Utenoje, buvo atvykę į Chicago, lankė kitus gimines, ta proga aplankė „Draugą“, pasidalino kelionės išpuoliais ir susipažino su „Draugo“ spausdinimo ofseto technika. Svečiai, giminaičiai globojami, jau turėjo progos aplankyti vakarų Amerikos žymias vietas ir pajusti amerikietiško gyvenimo pulsą. Atsiveikindami su administracija Vanagūnai įteikė ir 25 dol. auką dienraščio palaikymui. Labai dėkojame.

x Gail. seselė iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti ligonius, vaikus arba vyr. amžiaus žmones. Skambinti po 6 v.v. 708-599-4643.

x Olympia rašomos mašinės su liet. raidynu. Siunčiam įvairius siuntinius su čia apmokėtu muiu. Kreiptis: Stasys, 317-842-8035.

x R. Pukštys vėl vyksta į Lietuvą liepos mėn. pradžioje. Tvarkomi palikimai, pervedami pinigai, pigiai perkami nauji automobiliai. Atsiskaityti iki birželio 30 d. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772.

x V. Blažys, Laval West, Laval, P.Q., Kanada, „Draugo“ garbės prenumeratorių, dienraščio rėmėjų daugelį metų, pratęsė prenumeratą, pridėjo šimtą dolerių su tokia prieašu: „Prašu siųsti laikraštį dar vieneriems metams, nors jau nelabai gerai matau, nes kankina kataraktas. Sveikinu ir linkiu geros sėkmės“. Nuširdus aciu už linkėjimus ir auką. Linkime greitai pasveikti.

x Rimantas Aukštuolis, Highland Hts., Ohio, Stasys Liepas, New Buffalo, Mich. Sofija Baleckaitis, East Chicago, Ind., Stasė Prekerienė, San Jose, Cal., Nina Norris, Chicago, Ill., Marcela J. Aleksis, Waterbury, Conn., Antanas Vieskalnis, Centerville, Mass., „Draugo“ rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

x V. Blažys, Laval West, Laval, P.Q., Kanada, „Draugo“ garbės prenumeratorių, dienraščio rėmėjų daugelį metų, pratęsė prenumeratą, pridėjo šimtą dolerių su tokia prieašu: „Prašu siųsti laikraštį dar vieneriems metams, nors jau nelabai gerai matau, nes kankina kataraktas. Sveikinu ir linkiu geros sėkmės“. Nuširdus aciu už linkėjimus ir auką. Linkime greitai pasveikti.

x Rimantas Aukštuolis, Highland Hts., Ohio, Stasys Liepas, New Buffalo, Mich. Sofija Baleckaitis, East Chicago, Ind., Stasė Prekerienė, San Jose, Cal., Nina Norris, Chicago, Ill., Marcela J. Aleksis, Waterbury, Conn., Antanas Vieskalnis, Centerville, Mass., „Draugo“ rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

x Rimantas Aukštuolis, Highland Hts., Ohio, Stasys Liepas, New Buffalo, Mich. Sofija Baleckaitis, East Chicago, Ind., Stasė Prekerienė, San Jose, Cal., Nina Norris, Chicago, Ill., Marcela J. Aleksis, Waterbury, Conn., Antanas Vieskalnis, Centerville, Mass., „Draugo“ rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

Demonstracijoje Washingtone prieš Gorbačiovą ir Bushą birželio 1 d. Iš kairės: N. Sadūnaitė, R. Kučienė, D. Korzonienė ir L. Kučas. Nuotr. Viktoro Kučo

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

MOKYKLA IŠLEIDO TRISDEŠIMT DEVINTĄ LAIDĄ

Chicago aukštesnioji lit. mokykla gegužės 19 d., šeštadienį, turėjo trisdešimt devintosios abiturientų laidos išleistuves ir 1989-1990 mokslo metų užbaigimą. 9:15 val. ryto Dariaus-Girėno pradžios lit. mokykla ir Chicago aukštesnioji suėjo į Jaunimo centro apatinę salę bendroms šv. Mišioms, kurias atnaušo kun. J. Juozavičius, lit. mokyklos kapelionas, ir pasakė trumpą pamokslą, jo pabaigoje sveikindamas abi mokyklas baigiančiuosius, o kitiems, linkėdamas po atostogų.

x Jaunučio Puodžiūno balieto studija baigė dar vienerius metus ir užbaigimo proga suruošė puikų savo mokinių spektaklį praėjusį seštadienį. Programoje, kuri buvo pavadinta „Aplink pasaulį“ pagal įvairių kompozitorių muziką, parinkta paties Puodžiūno, atliko įvairius šokių maždaug 30 studijos šokėjų. Šokių choreografas, aišku, buvo pats Puodžiūnas. Žiūrovus taip pat žavėjo ir puikūs baleto šokėjų kostiumai. Ši studija dabar yra įsikūrusi mūsų Jaunimo centre.

x Dr. A. Mogenytė-Walker, Evanston, Ill., „Draugo“ garbės prenumeratore, buvo atvykusi į „Draugo“ administraciją, pratęsė prenumeratą vieneriems metams su visa šimtaine. Labai dėkojame.

x Dr. M. Budrys, Longboat Key, Fla., dr. J. Jakševičius, Chicago, Ill., Felix Krisčiūnas, O'Fallon, Ill., Gražina Kenter, Danbury, Conn., Jonas ir Maria Vidunai, Auburn, Mass., Birutė Šleženė, Boston, Mass., Apolonia Vitkus, West Hartford, Conn., „Draugo“ garbės prenumeratoriai, rėmėjai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Nuširdus aciu.

x V. Blažys, Laval West, Laval, P.Q., Kanada, „Draugo“ garbės prenumeratorių, dienraščio rėmėjų daugelį metų, pratęsė prenumeratą, pridėjo šimtą dolerių su tokia prieašu: „Prašu siųsti laikraštį dar vieneriems metams, nors jau nelabai gerai matau, nes kankina kataraktas. Sveikinu ir linkiu geros sėkmės“. Nuširdus aciu už linkėjimus ir auką. Linkime greitai pasveikti.

x Rimantas Aukštuolis, Highland Hts., Ohio, Stasys Liepas, New Buffalo, Mich. Sofija Baleckaitis, East Chicago, Ind., Stasė Prekerienė, San Jose, Cal., Nina Norris, Chicago, Ill., Marcela J. Aleksis, Waterbury, Conn., Antanas Vieskalnis, Centerville, Mass., „Draugo“ rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

x Rimantas Aukštuolis, Highland Hts., Ohio, Stasys Liepas, New Buffalo, Mich. Sofija Baleckaitis, East Chicago, Ind., Stasė Prekerienė, San Jose, Cal., Nina Norris, Chicago, Ill., Marcela J. Aleksis, Waterbury, Conn., Antanas Vieskalnis, Centerville, Mass., „Draugo“ rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

x Rimantas Aukštuolis, Highland Hts., Ohio, Stasys Liepas, New Buffalo, Mich. Sofija Baleckaitis, East Chicago, Ind., Stasė Prekerienė, San Jose, Cal., Nina Norris, Chicago, Ill., Marcela J. Aleksis, Waterbury, Conn., Antanas Vieskalnis, Centerville, Mass., „Draugo“ rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

x Rimantas Aukštuolis, Highland Hts., Ohio, Stasys Liepas, New Buffalo, Mich. Sofija Baleckaitis, East Chicago, Ind., Stasė Prekerienė, San Jose, Cal., Nina Norris, Chicago, Ill., Marcela J. Aleksis, Waterbury, Conn., Antanas Vieskalnis, Centerville, Mass., „Draugo“ rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Labai dėkojame.

sugrįžti ir tęsti lietuviškąjį mokslą.

Pamaldoms pasibaigus mokykla grįžo į savo klases, o abiturientai, nešdami gražią gėlių puokštę, vadovaujami dir. J. Masilionio ir auklėtojos R. Jautokienės, į kitos klasės su savo auklėtojais ir mokytojais, tėvais bei mokyklos bičiuliais nuėjo prie žuvusiųs dėl Lietuvos laisvės paminklo Jaunimo centro sodelyje. Abiturientui Juozui Vilučiui pasakius patriotinę kalbą, abit. Karolis Žukauskas, lydimas kitų abiturientų, padėjo gėles. Sugiedota Marija, Marija.

Vel grįžta į apatinę salę. Visiems plojant, abiturientus įvedė jų auklėtoja R. Jautokienė. Į prezidiumą buvo pakviesti visi mokytojai, Tėvų komiteto pirm. L. Šmulkštys ir sekr. A. Užgiriene, mokyklos rėmėjai J. ir A. Vasiukevičiai ir Krikščanavičiaus fondo pirm. dr. R. Vitas.

Sugiedojus Lietuvos himną, dir. J. Masilionis pranešė apie mokyklos padėtį ir svarbesnius įvykius. Mokykloje dirba 7 mokytojai: dir. J. Masilionis, ses. Angelė, D. Eidukienė, dr. K. Eringis, R. Jautokienė, N. Pupienė ir F. Strolia. Nuo įsikūrimo dirbo 17 mokytojų. Iš jų 19 jau yra mirę (šiais m. m. E. Bielskienė ir V. Liulevičius). I Pedagoginį lit. institutą kvietė stud. V. Paulius, septintokų vardu atsiveikino Aidė Užgiriene. Krikščanavičiaus fondo vardu sveikino Robertas Vitas ir pirmaisiais baigusius J. Vilutį

Mokykloje darbas vyksta šeštadieniais nuo Darbo dienos ligi gegužės mėn. antrosios pusės, išdirbant apie 33 šeštadienius nuo 9 v.r. ligi 1:45 val. p.p. turint po 6 pamokas.

Mokykla per mokslo metus viešai pasirodė keturis kartus: per tradicinį vakarą, kuris šiais metais buvo sujungtas su mokyklos 40 metų jubiliejumi ir įvyko 1990 m. vasario 3 d., antaras per Nepriklausomybės minėjimą, kuris buvo atliktas

vasario 17 d., dalyvaujant N. Sadūnaitėi. Kovo 11 d. Lietuvai paskelbui nepriklausomybę, kovo 17 d. buvo surengtas Lietuvos atgimimo minėjimas. Padėčiai Lietuvoje dėl blokados blogėjant, mokytojai ir mokiniai įtraukiami į visokiariopą kovą dėl Lietuvos: rašant laiškus, dalyvaujant demonstracijose ir pan. Trečias pasirodymas būdavo metraštis. Jis su mokyklos 40 m. veiklos apžvalga išeis vėliau ir bus ketvirtasis pasirodymas. Trečiuoju yra šios dienos įvykis – mokslo metų užbaigimas ir abiturientų išleidimas.

Baigdamas pranešimą, dėkojo Tėvų komitetui, kurį sudarė pirm. L. Šmulkštys, sekr. A. Užgiriene, izd. G. Karaitienė, vicepirm. V. Gleveckienė, R. Lapšienė ir I. Tijiūnienė, mokytojams, tėvams ir visiems rėmėjams, ypač J. ir A. Vasiukevičiams, kurie jau daugiau kaip 20 metų mokyklą kasmet remia šimtaine ar daugiau.

Baigus pranešimą, prasidėjo svarbiausioji šios dienos iškilmų dalis – atstatų įteikimas. Mokytojų tarybos sekr. D. Eidukienė perskaitė mokytojų tarybos posėdžio protokolo ištrauką, iškviesdama abiturientus atsiimti atstatų. Juos gavo penki: Algimantas Gleveckas, Lina Modestaitė, Laima Pauliūtė, Juozas Vilutis ir Karolis Žukauskas (šie abu visais penketukais).

Abiturientus, gavusius atstatų, pirmiausia sveikino direktorius, linkėdamas nepamiršti šioje mokykloje įsigytų draugų ir lietuviškų žinių, jas ir toliau gilinti, būti gerais žmonėmis, kad iš gerumo visi pažintų, kad esi lietuvis. Tėvų komiteto vardu sveikino pirm. L. Šmulkštys. I Pedagoginį lit. institutą kvietė stud. V. Paulius, septintokų vardu atsiveikino Aidė Užgiriene. Krikščanavičiaus fondo vardu sveikino Robertas Vitas ir pirmaisiais baigusius J. Vilutį

ir K. Žukauską apdovanojo 100 dol. Amerikos bonais. Knygomis buvo apdovanoti visi abiturientai ir taip pat kitų klasių pirmieji mokiniai R. Lukas, J. Plačaitė, G. Vygantas, L. Lapšytė.

Pacioje iškilmų pabaigoje abiturientus pasveikino jų auklėtoja R. Jautokienė, o kiekvienas abiturientas tarė po atsiveikimo žodį.

Išdalinus kitų klasių mokiniams pažymėjimus, iškilmės buvo baigtos. Visi dalyviai buvo pakviesti į kavinę, kur buvo abiturientų tėvų ir Tėvų komiteto suruoštos vaišės. Čia dar gerą valandą pabuvota, pasišnekučiuota mokyklos ir Lietuvos aktualiais klausimais.

LIETUVIŲ ISTORIJS DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Susirinkimas įvyko gegužės mėn. 22 d. Seklyčioje, jį pradėjo djos pirmininkas direkt. J. Masilionis. Pirmiausia buvo prisiminti šių metų eigoje mirusieji djos nariai: Prof. dr. J. Jakštas, buvęs djos pirm.; žurn. J. Vasaitis, buvęs „Minties“ redaktorius ir leidėjas; istorikas V. Liulevičius, daugelio istorinių veikalų autorius. Išėjusieji į amžinuosius sodus buvo prisiminti susikaupimo minute.

Kadangi numatytas prelegentas A. P. Bagdonas atsigulė į ligoninę, numatyta paskaita neįvyko. Todėl direkt. J. Masilionis parūpino kitą paskaitą, tema: „Lietuvių kalbos gramatikos ir gramatinis terminų vystymasis“. Graikiškai „gramma“ reiškia raidė ir pats gramatikos pavadinimas yra graikiškos kilmės. Tos pačios kilmės yra ir žodžiai: telegrama, monograma ir kardiograma. Graikai sukūrė gramatikos mokslą ir sudarė gramatikos terminus. Iš jų viską pasisavino romėnai, tik, žinoma, graikiškus terminus išdėdėdami lotyniškai.

Viduramžiais lotynų kalbai tapus bendrine mokslo kalba, romėnų gramatika ir jos taisyklės liko modeliu ir kitų tautų gramatikoms. Lietuvių kalbos gramatika irgi buvo sudaryta pagal lotynišką pavyzdį ir išsiverčiant gramatinę terminologiją. Kaip vėliau matysime, tų terminų vertimas buvo gana komplikuoats darbas. Vieniems jis vyko lengviau, kitiems sunkiau.

Lietuvių kalbos pirmąją gramatiką galime laikyti M. Mažvydo 1547 m. „Katekizme“ įdėtą abėcėlę „Pigis ir trumpas mokslas skaityti ir rašyti“. Taip pat jau matome ir bandymą lotynišką terminologiją versti į lietuvių kalbą. Raidės jis vadina „skaitytinėmis“ ir jų priskaito 23. Pagal jį skaitytinės yra „di-džios“ ir „mažos“. Antroji gramatika „Clavis linguae Lituanicae“, buvo parašyta K. Širvydo apie 1630 m., tačiau ji nėra išlikusi. 1653 m. Mažoji Lietuvoje išėjo Danieliaus Kleino lotyniškai parašyta „Gramatica Lituanica“, o sekančiais metais ta pati gramatika buvo išversta į vokiečių kalbą. Bendrai paėmus, Mažoji Lietuvoje buvo išleista gana daug gramatikų, tad ir ten išleistųjų knygų kalba buvo daug geresnė. XIX-tojo amžiaus pradžioje prasidėjus žemaičių tautiniam atgimimui, tuojau pajusta gramatikos reikalingumas. S. Stanevičiaus rūpestiu 1829 m. buvo išleista nauja 1737 metų gramatikos „Universitas“ laida.

Padėtis kiek pagerėjo, kai antrojoje XIX amžiaus pusėje Kauno kunigų seminarijoje buvo pradėta dėstyti lietuvių kalbą. Čia homiletiką dėstė kun. A. Baranauskas, kuris suprato, jog norint sakyti pamokslus – visų pirma reikia mokėti kalbą. Seminarijoje dėstydamas kalbą jis naudojosi A. Schleicherio gramatika. 1870 m. ją išsivertė, taip pat kūrė ir savo gramatinę sistemą. Jis yra pirmasis lietuviškos gramatinės terminologijos kūrėjas. Kai kurie jo terminai buvo taip sudaryti, kad net jo mokiniai juokėsi. Priebalsius jis skirstė į šnypščius, švilpius ir čiulpius. Paties lietuvių kalbos pamokas klierikai vadindavę „šnypštyneimis“. A. Baranauskas jau 1875 m. buvo parašęs gramatiką „Mokslas lietuviškos kalbos“, tačiau nebuvo atspausdinta ir liko tik klierikų užrašuose.

Vėliau seminarijoje dėstė buvęs A. Baranauskos mokinys kun. K. Jaunius. Jo lietuvių kalbos gramatika taip pat teišliko tik klierikų užrašuose. Vėliau K. Jauniai bedestant Petrapilio Dvasinėje akademijoje, jam sekretoriavo K. Biga, kuris vėliau tapo žymiu kalbininku. Artinosi XIX a. pabaiga, bet lietuviškos gramatikos dar vis nebuvo. Kai Amerikoje 1879 m. pradėjo eiti laikraščiai – tai jokių gramatikų dar neturėjo. Taip pat „Aušros“ ir „Varpo“ leidėjai turėjo apsieit be gramatikos. Užtat V. Kudirką rašė: „šiandien kiekvienas rašėjas dirba sau gramatiką ir kiekvienas savotiškai rašo – kitaip ir būtų negali.“

1896 m. Susivienijimas lietuvių Amerikoje (SLA) savo seime Brooklyne paskyrė 100 dol. premiją tam, kas parašys „Lietuvišką gramatiką“. Po kurio laiko į šį konkursą atsiliepė Petras Avižonis, medicinos studentas. Jis domėjosi lietuvių kalba ir buvo parašęs gramatiką, kurią peržiūrėjęs ir pataisęs J. Jablonskis pavadino „Lietuviškos gramatikėlės“ vardu. P. Avižonis tą „gramatikėlę“ pasiuntė į Ameriką. Gavo atsakymą, kad už tą gramatiką skirta pusė premijos, kadangi trūkstą lietuviškų terminų. P. Avižonis pasiūlė J. Jablonskiui prisidėti ir pasidalinti honorarą. Pertvarkytą gramatiką Petro Kriaušaičio vardu išsiuntė į Ameriką. SLA seime 1900 m. spalio 9-10 d. Elizabeth, N.J., nutarta išmokyti Petru Kriaušaičiui 100 dol. Ta gramatika 1901 m. buvo išspausdinta Tilžeje antrašte: „Lietuviškos kalbos gramatika. Rašytojams ir skaitytojams vadovėlis. Parašė Petras Kriaušaitis“.

Paskaita buvo gerai parengta, įdomi ir lengvai klausoma. Po paskaitos buvo kavutė ir pašnekėsiai.

J. Žygas

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

Lietuviai demonstruoja prie Kapitolio Washingtone, D.C., prieš Gorbačiovą.

Nuotr. Viktoro Kučo